

Χρηματοδότηση της ΕΕ για την καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών

Στροφή στην πρόληψη, αλλά ανεπαρκή στοιχεία για τα αποτελέσματα των μέτρων και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

Σημείο

01-16 | **Κύρια μηνύματα**

01-05 | Το θέμα και η σημασία του

06-16 | Τα ευρήματα και οι συστάσεις μας

17-65 | **Οι παρατηρήσεις μας αναλυτικότερα**

17-33 | Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούσαν ολοένα περισσότερο τη χρηματοδότηση για τους σκοπούς της πρόληψης, αλλά η Επιτροπή δεν είχε πλήρη εικόνα των δαπανών για την προστασία από τις δασικές πυρκαγιές

19-23 | Οι δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν από τα διάφορα ταμεία χαρακτηρίζονταν συνολικά από συνέπεια, αλλά τα έγγραφα προγραμματισμού δεν περιλάμβαναν λεπτομερή εκτίμηση των αναγκών

24-26 | Τα κράτη μέλη επιλέγουν ολοένα συχνότερα να χρηματοδοτήσουν δράσεις πρόληψης με ενωσιακούς πόρους

27-28 | Η Επιτροπή δεν είχε πλήρη εικόνα του συνολικού ύψους των ενωσιακών κονδυλίων που έχουν δαπανηθεί για μέτρα σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές

29-33 | Η χρηματοδότηση του ΜΑΑ για τις δασικές πυρκαγιές ενίοτε διατέθηκε εσπευσμένα, χωρίς να προηγηθεί κατάλληλη διαβούλευση ή να καθοριστούν σαφείς προτεραιότητες

34-43 | **Αδυναμίες στη διαδικασία επιλογής σε επίπεδο κρατών μελών**

35-37 | Σε ορισμένες περιπτώσεις, η επιλογή των έργων βασίστηκε σε παρωχημένες εκτιμήσεις κινδύνου πυρκαγιάς

38-39 | Δύο περιφέρειες που επισκεφθήκαμε έδιναν προτεραιότητα στη γεωγραφική κάλυψη έναντι της ποιότητας των έργων

40-41 | Μικρή η ανταπόκριση στις προσκλήσεις των κρατών μελών για την υποβολή προτάσεων για έργα αποκατάστασης μετά από πυρκαγιά

42-43 | Αυξημένη σημασία στα κριτήρια που σχετίζονταν με το δίκτυο Natura 2000

- 44-65 | Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα δεν διασφαλίστηκε με συνέπεια και η παρακολούθηση δεν υπήρξε διαφωτιστική ως προς τα αποτελέσματα**
- 44-49 | Δεν υπήρχε συνεπής διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των χρηματοδοτούμενων δράσεων
- 50-53 | Τα έργα έρευνας ή επίδειξης του δείγματος ήταν ανεπιτυχή, καθυστέρησαν ή δεν επεκτάθηκαν
- 54-63 | Η παρακολούθηση με επίκεντρο τις εκροές αποκάλυψε ελάχιστα σχετικά με τα αποτελέσματα
- 64-65 | Τα διαθέσιμα δεδομένα δεν αξιοποιήθηκαν πλήρως για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Σχετικά με τον έλεγχο

Παράρτημα ΙΙ – Κύρια εθνικά/περιφερειακά σχέδια στα κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε

Παράρτημα ΙΙΙ – Διαδικασία προγραμματισμού των δαπανών

Συντομογραφίες:

Γλωσσάριο

Απαντήσεις της Επιτροπής

Χρονογραμμή

Κλιμάκιο ελέγχου

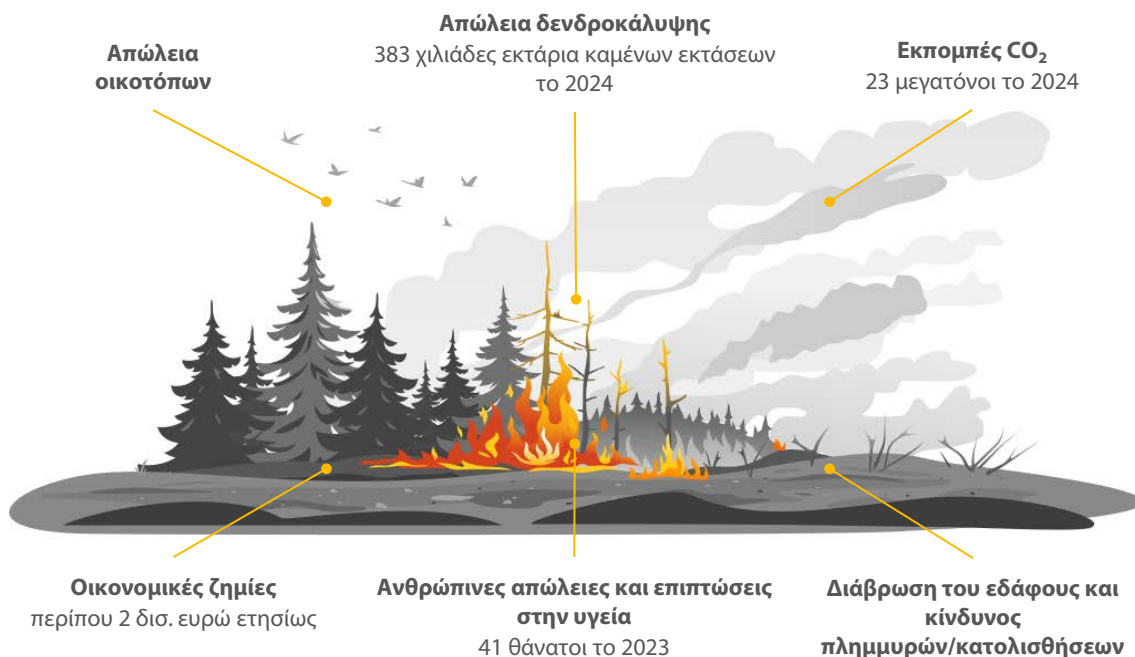
Κύρια μηνύματα

Το θέμα και η σημασία του

01 Περί τα 160 εκατομμύρια εκτάρια γης στην ΕΕ, ή το 39 % περίπου της συνολικής χερσαίας έκτασής της, χαρακτηρίζονται ως δάση ή δασώδεις περιοχές¹. Σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύστημα πληροφοριών για τις δασικές πυρκαγιές, κάθε χρόνο στην ΕΕ εκδηλώνονται περισσότερες από χίλιες δασικές πυρκαγιές. Οι πυρκαγιές αυτές κατακαίουν κατά μέσο όρο 353 000 εκτάρια ετησίως, απελευθερώνοντας μεγάλες ποσότητες CO₂ στην ατμόσφαιρα και συντελώντας έτσι στην κλιματική αλλαγή. Μπορούν επίσης να επιφέρουν απώλεια βιοποικιλότητας και να έχουν αρνητικές συνέπειες στην ανθρώπινη υγεία. Οι πυρκαγιές προκαλούν απώλειες ανθρώπινων ζώων και οικονομικές ζημιές (βλέπε [γράφημα 1](#)).

¹ Eurostat, 2024, [Key figures on Europe – 2024 edition](#), σ. 76.

Γράφημα 1 | Αρνητικές επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών στην Ευρώπη

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων από τις εξής πηγές: [πύλη στατιστικών πληροφοριών EFFIS](#)· Copernicus, [European State of the Climate 2023](#)· San-Miguel-Ayanz, J., et al., 2024, [Forest Fires in Europe, Middle East and North Africa 2023](#), σ. 6.

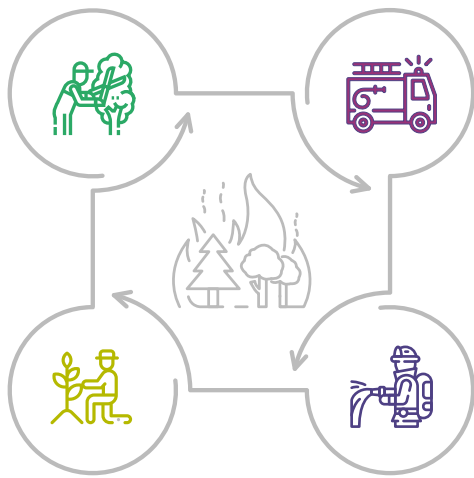
02 Η ανθεκτικότητα των δασών στις πυρκαγιές μπορεί να βελτιωθεί, παραδείγματος χάριν, μέσω της σωστής διακυβέρνησης των κινδύνων, κατάλληλων μέτρων για τη διαχείριση των δασών, και δραστηριοτήτων που έχουν να κάνουν με τον σχεδιασμό του τοπίου. Ο κύκλος διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών περιλαμβάνει τέσσερα διακριτά στάδια (βλέπε [γράφημα 2](#)).

Γράφημα 2 | Κύκλος διαχείρισης δασικών πυρκαγιών

1 Πρόληψη

Κάθε δράση που αποσκοπεί στη μείωση των κινδύνων ή στον μετριασμό των δυσμενών συνεπειών καταστροφών σε πρόσωπα, στο περιβάλλον και στις περιουσίες.

Παράδειγμα: αντιτυρικές ζώνες, μείωση της βλάστησης

2 Ετοιμότητα

Κατάσταση ετοιμότητας και ικανότητα ανθρώπινου δυναμικού και υλικών μέσων, δομών, κοινοτήτων και οργανώσεων, που καθιστά δυνατή την εξασφάλιση αποτελεσματικής ταχείας αντίδρασης σε περίπτωση καταστροφής, η οποία θα είναι αποτέλεσμα δράσης που ανελήφθη εκ των προτέρων.

Παράδειγμα: δρόμοι που επιτρέπουν την πρόσβαση πυροσβεστικών οχημάτων σε δάση, οχήματα

4 Αποκατάσταση

Ανάκαμψη οικοσυστήματος που έχει υποβαθμιστεί, έχει υποστεί ζημιές ή έχει καταστραφεί.

Παράδειγμα: αναφύτευση δάσους, εργασίες για την αποφυγή της διάβρωσης του εδάφους και των πλημμυρών μετά από πυρκαγιές

3 Αντιμετώπιση

Κάθε δράση που αναλαμβάνεται στην περίπτωση επειγουσμένης καταστροφής, κατά τη διάρκεια ή ύστερα από δασική πυρκαγιά, για την αντιμετώπιση των άμεσων δυσμενών συνεπειών της.

Παράδειγμα: κατάσβεση δασικών πυρκαγιών

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της απόφασης αριθ. 1313/2013/ΕΕ και δημοσίευσης του SER, 2004.

03 Αν και η δασική πολιτική εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, οι αρμοδιότητες της ΕΕ σε τομείς όπως η γεωργία και το περιβάλλον μπορεί να καλύπτουν και ζητήματα σχετικά με τα δάση. Ο ρόλος της Επιτροπής στο πεδίο των δασικών πυρκαγιών έγκειται στη στήριξη των σχετικών εθνικών δραστηριοτήτων, μέσω παροχής χρηματοδότησης στο πλαίσιο των πολιτικών αγροτικής ανάπτυξης και συνοχής της ΕΕ. Η ευθύνη για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των δαπανών από τον ενωσιακό προϋπολογισμό στους τομείς της αγροτικής ανάπτυξης και της περιφερειακής ανάπτυξης επιμερίζεται μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών.

04 Επιλέξαμε να διενεργήσουμε τον συγκεκριμένο έλεγχο λόγω της οικονομικής και οικολογικής σημασίας των δασών για την ΕΕ, της ενωσιακής χρηματοδότησης που διατέθηκε για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών και της πρόσφατης και **σχεδιαζόμενης επέκτασης των επιρρεπών σε πυρκαγιές περιοχών** και των αντιτυρικών περιόδων στις περισσότερες περιφέρειες της ΕΕ. Έχουν περάσει περισσότερα από 10 χρόνια από τη δημοσίευση της **προηγούμενης έκθεσής μας σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές**. Με τον νέο αυτό έλεγχο, επιδιώξή μας είναι να συμβάλουμε στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των τρεχόντων χρηματοδοτικών προγραμμάτων και στον σχεδιασμό των επόμενων.

05 Στόχος του ελέγχου μας ήταν να αξιολογήσουμε τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή και τα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν την ενωσιακή χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών στην ΕΕ. Εξετάσαμε τον σχεδιασμό των μέτρων και την επιλογή των έργων από τα κράτη μέλη, καθώς και τον συντονισμό, από πλευράς Επιτροπής, των μέτρων και των εργαλείων παρακολούθησης. Εστιάσαμε στα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείο Συνοχής) και στον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ). Εξετάσαμε έργα των περιόδων προγραμματισμού 2014-2020 και 2021-2027 στην Ελλάδα, την Ισπανία, την Πολωνία και την Πορτογαλία. Η ενωσιακή χρηματοδότηση που διαπιστώσαμε ότι διατέθηκε για έργα που σχετίζονταν με δασικές πυρκαγιές σε αυτά τα τέσσερα κράτη μέλη για την περίοδο 2014-2020 ανέρχεται σε περίπου ένα δισεκατομμύριο ευρώ. Αντίστοιχο ύψους είναι τα ποσά που έχουν προγραμματιστεί για την περίοδο 2021-2027. Περαιτέρω, για την περίοδο 2020-2026 διατέθηκαν από τον ΜΑΑ επιπλέον 1,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Δεν καλύψαμε τη λειτουργία αντιμετώπισης κρίσεων και τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της ΕΕ, που θα αποτελέσουν αντικείμενο μελλοντικού ελέγχου. Περισσότερες γενικές πληροφορίες και λεπτομερή στοιχεία σχετικά με την εμβέλεια και την προσέγγιση του ελέγχου παρουσιάζονται στο [παράρτημα Ι](#).

Τα ευρήματα και οι συστάσεις μας

06 Διαπιστώσαμε ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ χρησιμοποιούσαν όλο και περισσότερο ενωσιακά κονδύλια, προερχόμενα από διάφορους τομείς πολιτικής και προοριζόμενα για δράσεις σχετικές με τις δασικές πυρκαγιές, για τη χρηματοδότηση δράσεων πρόληψης. Ωστόσο, ελάχιστες ήταν οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα των έργων που χρηματοδοτήθηκαν με ενωσιακούς πόρους, η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους δεν διασφαλιζόταν πάντοτε, η δε διαδικασία επιλογής τους διαπιστώσαμε ότι έκρυβε αδυναμίες.

- 07** Τα κράτη μέλη **χρησιμοποιούν διάφορα ενωσιακά χρηματοδοτικά μέσα για την αντιμετώπιση του προβλήματος των δασικών πυρκαγιών**. Τα έργα τους χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από πόρους των πολιτικών αγροτικής ανάπτυξης και συνοχής. Διαπιστώσαμε ότι οι δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των ταμείων που συνδέονται με καθεμία από τις εν λόγω πολιτικές ήταν συνολικά συνεκτικές μεταξύ τους. Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη είχαν δεσμεύσει σημαντικά ποσά χρηματοδότησης του ΜΑΑ για έργα που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές για την περίοδο 2020-2026 (σημεία [19-23](#)).
- 08** Αναλύσαμε πώς τα κράτη μέλη του δείγματός μας κατένειμαν τα κονδύλια της ΕΕ μεταξύ των δράσεων για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, την ετοιμότητα για την αντιμετώπισή τους και την αποκατάσταση μετά από αυτές και διαπιστώσαμε ότι τρία από τα τέσσερα **είχαν χρησιμοποιήσει τα ενωσιακά κονδύλια προκειμένου να προτεραιοποιήσουν περαιτέρω τα μέτρα πρόληψης**. Οι ειδικοί θεωρούν ότι πρόκειται για αναγκαία στροφή, ώστε να περιοριστούν οι πιθανότητες εκδήλωσης μελλοντικών πυρκαγιών και οι επιπτώσεις τους (σημεία [24-26](#)).
- 09** Διαπιστώσαμε ότι η **Επιτροπή δεν είχε πλήρη εικόνα του συνολικού ύψους των ενωσιακών κονδυλίων που έχουν δαπανηθεί για μέτρα σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές**. Οι δασικές πυρκαγιές είναι ένα φυσικό καταστροφικό φαινόμενο μεταξύ πολλών και τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται πάντοτε να τις διακρίνουν από άλλα είδη φυσικών καταστροφών στα στοιχεία που υποβάλλουν στην Επιτροπή σχετικά με τα δαπανώμενα ποσά (σημεία [27-28](#)).
- 10** Τρία από τα τέσσερα κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε χρησιμοποίησαν τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) για να εξασφαλίσουν πρόσθετη χρηματοδότηση για δραστηριότητες που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές. Τα κράτη μέλη έπρεπε σε σύντομο χρονικό διάστημα i) να αποφασίσουν ποιες δραστηριότητες θα χρηματοδοτήσουν και ii) να τις υλοποιήσουν. **Σε ορισμένες περιπτώσεις οι αποφάσεις ελήφθησαν εσπευσμένα και οι αρμόδιες αρχές δεν συμμετείχαν στην επιλογή των προς χρηματοδότηση δραστηριοτήτων**. Ο ΜΑΑ παρέχει τη δυνατότητα ανακατανομής της χρηματοδότησης, κάτι που όμως περιορίζει τον διαθέσιμο χρόνο για την ολοκλήρωση των έργων και την απορρόφηση των κονδυλίων (σημεία [29-34](#)).
- 11** Εντοπίσαμε **αδυναμίες στην επιλογή των έργων σε εθνικό επίπεδο**, οι οποίες ενέχουν τον κίνδυνο η στήριξη να μην διοχετευθεί στα έργα που ανταποκρίνονται καλύτερα στις προσδιορισθείσες ανάγκες όσον αφορά την προστασία από δασικές πυρκαγιές.

- 12** Ειδικότερα, διαπιστώσαμε πως, μολονότι τα κράτη μέλη χρησιμοποιούσαν τακτικά τον κίνδυνο πυρκαγιάς ως κριτήριο επιλεξιμότητας ή επιλογής των έργων, στις περιπτώσεις των δύο από τα τέσσερα που επισκεφθήκαμε, οι χάρτες που αποτύπωναν τις εν λόγω **εκτιμήσεις κινδύνου ήταν παρωχημένοι**. Εντοπίσαμε επίσης δύο περιφέρειες στις οποίες τα έργα είχαν επιλεγεί με γνώμονα την ισότιμη γεωγραφική κάλυψη (π.χ. στήριξη ίδιου αριθμού έργων σε κάθε διοικητική μονάδα), και όχι την κατά προτεραιότητα ιεράρχηση των κινδύνων ή των αναγκών. Θεωρούμε ότι η **χρήση της γεωγραφικής κάλυψης ως βασικού κριτηρίου επιλογής μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την επιλογή έργων που δεν είναι τα βέλτιστα**. Επιπλέον, όσον αφορά τα έργα αποκατάστασης δασών, διαπιστώσαμε χαμηλό βαθμό ανταπόκρισης στις προσκλήσεις υποβολής αιτήσεων που δημοσίευαν τα κράτη μέλη. Προκειμένου να διασφαλίσουν την απορρόφηση των ενωσιακών κονδυλίων, αναγκάστηκαν να διευρύνουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή να παρατείνουν την προθεσμία υποβολής των αιτήσεων, σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα κατά πολύ (σημεία **35-41**).
- 13** Διαπιστώσαμε ότι η **μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των χρηματοδοτούμενων δράσεων δεν διασφαλιζόταν με συνέπεια**. Ενδεικτικά παραδείγματα είναι η συντήρηση των αντιτυρικών ζωνών ή ο καθαρισμός της βλάστησης, που απαιτούν τακτικές εργασίες και χρηματοδότηση. Αυτό ισχύει ιδίως για τα έργα πρόληψης που χρηματοδοτούνται από τον ΜΑΑ, καθώς αυτά συνδέονται με την εφάπαξ διάθεση μεγάλων ποσών ενωσιακής χρηματοδότησης, κάτι που με τη σειρά του συνεπάγεται αντίστοιχα σημαντικές μελλοντικές χρηματοδοτικές δεσμεύσεις από τους εθνικούς προϋπολογισμούς, προκειμένου να εξασφαλίζεται η βιωσιμότητά τους (σημεία **44-49**).

Σύσταση 1

Να προωθούνται ορθές πρακτικές που εξασφαλίζουν ότι τα ενωσιακά κονδύλια διατίθενται σε έργα που υπόσχονται τον μεγαλύτερο αντίκτυπο

Η Επιτροπή οφείλει να προωθεί ορθές πρακτικές για την επιλογή των έργων και συγκεκριμένα αυτές:

- α) που χρησιμοποιούν σαφείς και επικαιροποιημένους χάρτες κινδύνων·
- β) που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας·
- γ) που εξισορροπούν τη χρήση του κριτηρίου της γεωγραφικής κάλυψης, όπου αυτό τυγχάνει εφαρμογής, με κριτήρια που συνυπολογίζουν τον κίνδυνο.

Ημερομηνία-στόχος: 2026.

14 Πέρα από την εκτέλεση διάφορων εργασιών και την προμήθεια εξοπλισμού, με ενωσιακούς πόρους χρηματοδοτούνται και ερευνητικά έργα, όπως και έργα επίδειξης. Διαπιστώσαμε ότι τα αποτελέσματα ορισμένων τέτοιων έργων ήταν απογοητευτικά και ότι ένα επιτυχημένο έργο επίδειξης στην Πορτογαλία δεν είχε αναπαραχθεί σε μεγαλύτερη κλίμακα. Αυτό σημαίνει ότι οι **αρχές δεν αξιοποίησαν την ευκαιρία να βελτιώσουν τον αντίκτυπο της ενωσιακής χρηματοδότησης**, αντλώντας διδάγματα από τα έργα επίδειξης (σημεία [50-53](#)).

15 Οι κοινοί δείκτες σε επίπεδο ΕΕ για τις δασικές πυρκαγιές, για τους οποίους τα κράτη μέλη αναφέρουν στοιχεία στην Επιτροπή, **δεν επιτρέπουν ή δεν προορίζονται για τη μέτρηση των επιδόσεων των προγραμμάτων**. Τα κράτη μέλη καθορίζουν επίσης δικούς τους εθνικούς δείκτες, για τους οποίους όμως δεν υποβάλλουν στοιχεία στην Επιτροπή και οι οποίοι, ως επί το πλείστον, είναι δείκτες εκροής και όχι αποτελέσματος. Συνολικά, οι παράμετροι αυτές εμποδίζουν την Επιτροπή να σχηματίσει συνολική εικόνα των εκροών, των αποτελεσμάτων και του αντικτύπου της ενωσιακής χρηματοδότησης σε ολόκληρη την ΕΕ (σημεία [54-63](#)).

- 16** Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για το ευρωπαϊκό σύστημα πληροφοριών για τις δασικές πυρκαγιές (EFFIS), το οποίο περιέχει πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό και τη θέση των πυρκαγιών και τις καμένες εκτάσεις. Διαπιστώσαμε ότι, παρά τους σημαντικούς πόρους δεδομένων του EFFIS, **οι πληροφορίες αυτές εξακολουθούσαν να μην αξιοποιούνται επαρκώς κατά την αξιολόγηση των χρηματοδοτούμενων με ενωσιακούς πόρους έργων** για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, την ετοιμότητα για την αντιμετώπισή τους και την ανάκαμψη μετά από αυτές. Ούτε η Επιτροπή ούτε τα κράτη μέλη του δείγματός μας χρησιμοποίησαν πόρους δεδομένων του EFFIS, προκειμένου να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των έργων πρόληψης των πυρκαγιών που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ. Βάσει μιας περίπτωσης δοκιμής που διεξήγαγε το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής σε ένα από τα έργα του δείγματός μας, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι ο συνδυασμός δεδομένων σε επίπεδο έργου με τα δεδομένα του EFFIS μπορεί να εξασφαλίσει πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα της ενωσιακής χρηματοδότησης (σημεία [64-65](#)).

Σύσταση 2:

Να αξιολογούνται τα αποτελέσματα και να διαδίδονται πληροφορίες για αποτελεσματικές δράσεις

Η Επιτροπή οφείλει:

- α) να αξιοποιήσει τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες σε επίπεδο ΕΕ (π.χ. στο EFFIS), συνδυάζοντάς τις με δεδομένα των κρατών μελών, προκειμένου να σχηματίσει συνολική εικόνα της αποτελεσματικότητας της ενωσιακής χρηματοδότησης·
- β) να μεριμνήσει για τη διάδοση στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών πληροφοριών για αποτελεσματικά έργα έρευνας και επίδειξης σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές·
- γ) βάσει των προαναφερόμενων πληροφοριών, να προτείνει στα κράτη μέλη ορθές πρακτικές για τον σχεδιασμό των συναφών μέτρων.

Ημερομηνία-στόχος: 2026.

Οι παρατηρήσεις μας αναλυτικότερα

Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούσαν ολοένα περισσότερο τη χρηματοδότηση για τους σκοπούς της πρόληψης, αλλά η Επιτροπή δεν είχε πλήρη εικόνα των δαπανών για την προστασία από τις δασικές πυρκαγιές

- 17** Η δασική πολιτική εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, τα οποία είναι αυτά που κρίνουν την αναγκαιότητα εκπόνησης εθνικών δασικών στρατηγικών και σχεδίων. Οι προσεγγίσεις όσον αφορά τις στρατηγικές και τα σχέδια για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών (βλέπε [παράρτημα II](#)).

18 Η Επιτροπή οφείλει:

- να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλίζει ότι η ΕΕ είναι επαρκώς εξοπλισμένη για την πρόληψη και την αντιμετώπιση μεγάλων δασικών πυρκαγιών².
- να βεβαιώνεται ότι στα εθνικά έγγραφα προγραμματισμού για τα διάφορα ταμεία της ΕΕ προσδιορίζονται οι ανάγκες όσον αφορά τις δασικές πυρκαγιές, οι δράσεις για την αντιμετώπιση αυτών των αναγκών, καθώς και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός³.
- να ελέγχει τη συνολική συνεκτικότητα των εγγράφων προγραμματισμού των κρατών μελών για τα διάφορα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ, όταν υπάρχει δυνατότητα χορήγησης στήριξης από περισσότερα του ενός⁴.
- να αντιμετωπίζει τις πολιτικές πρόληψης και ετοιμότητας ως σύνολο και να μην θεωρεί τα μέτρα, τις δράσεις και τον προϋπολογισμό ως στοιχεία αποκομμένα το ένα από το άλλο⁵.
- να συγκεντρώνει κατάλληλα δεδομένα σχετικά με τις δαπάνες της ΕΕ για μέτρα που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές⁶.

² COM(2020) 380 final: Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030.

³ Άρθρα 27 και 29 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, άρθρα 22-23 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και τίτλος V του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115.

⁴ Αιτιολογική σκέψη 62 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

⁵ ΓΔ ENV, 2021, Πρόληψη των ανεξέλεγκτων πυρκαγιών βάσει χειρσαίων λύσεων – Αρχές και διδάγματα από τη διαχείριση των τοπίων και των δασικών εκτάσεων με σκοπό την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα στην Ευρώπη, σ. 9.

⁶ Κεφάλαια 5 και 6 της εργαλειοθήκης για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

Οι δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν από τα διάφορα ταμεία χαρακτηρίζονταν συνολικά από συνέπεια, αλλά τα έγγραφα προγραμματισμού δεν περιλάμβαναν λεπτομερή εκτίμηση των αναγκών

- 19** Αναλύσαμε τα είδη έργων που στηρίχθηκαν από τα διάφορα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ. Η τάση που διαπιστώσαμε ότι επικρατούσε στα κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε ήταν η στήριξη έργων κυρίως στους τομείς της πρόληψης και της αποκατάστασης από το ΕΓΤΑΑ και στον τομέα της ετοιμότητας από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής. Υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις, όπως η χρηματοδότηση συστημάτων πυρανίχνευσης και δασικών δρόμων και από τα δύο μέσα. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) αποτελούσε μια πρόσθετη πηγή χρηματοδότησης που μπορούσε επίσης να χρησιμοποιηθεί για την προστασία των δασών από τις πυρκαγιές. Σε τρία από τα τέσσερα κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε (Ελλάδα, Ισπανία και Πορτογαλία), διαπιστώσαμε ότι κονδύλια του ΜΑΑ χρησιμοποιούνταν για τη χρηματοδότηση έργων όλων των ειδών: πρόληψης, ετοιμότητας και ανάκαμψης/αποκατάστασης. Στο [γράφημα 3](#) παρουσιάζονται σχηματικά τα κύρια ενωσιακά χρηματοδοτικά μέσα που χρησιμοποιούνται για τη στήριξη έργων στους τομείς της πρόληψης των δασικών πυρκαγιών, της ετοιμότητας για την αντιμετώπισή τους και της ανάκαμψης μετά από αυτές, βάσει δείγματος 62 έργων.

Γράφημα 3 | Παραδείγματα έργων και κύριοι τομείς εστίασης των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ

	 Πρόληψη	 Ετοιμότητα	 Ανάκαμψη/ Αποκατάσταση
Παραδείγματα έργων	• Αραίωση και απομάκρυνση της βλάστησης • Ελεγχόμενη καύση • Δασικοί δρόμοι ως αντιπυρικές ζώνες • Συστήματα παρακολούθησης και πυρανίχνευσης • Κατασκευή κτιρίων • Εκπόνηση σχεδίων/μελετών	• Πυροσβεστικά οχήματα και εξοπλισμός • Περιπολικά οχήματα • Δεξαμενές νερού και τεχνητές λίμνες • Δασικές οδοί για τη διασφάλιση της πρόσβασης των πυροσβεστικών οχημάτων • Συστήματα παρακολούθησης και πυρανίχνευσης • Κατασκευή/ανακαίνιση κτιρίων	• Αναδάσωση • Απομάκρυνση καμένων δένδρων • Υδρολογικές εργασίες
Κύρια χρηματοδοτικά μέσα	• ΕΓΤΑΑ	• ΕΤΠΑ (συμπεριλαμβανομένου του Interreg) • Ταμείο Συνοχής	• ΕΓΤΑΑ
Προσωρινά ή έκτακτα μέσα	• ΜΑΑ	• ΜΑΑ	• ΜΑΑ • Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει ανάλυσης δείγματος 62 έργων.

20 Τα κράτη μέλη καταρτίζουν έγγραφα προγραμματισμού για τα ταμεία της ΕΕ, στα οποία προσδιορίζουν i) ποιες σχετικές με τις δασικές πυρκαγιές δράσεις επιθυμούν να χρηματοδοτήσουν από κονδύλια της ΕΕ και ii) το ύψος της χρηματοδότησης αυτής (βλέπε [παράρτημα III](#)). Όσον αφορά τα τέσσερα κράτη μέλη που επιλέξαμε, αναλύσαμε τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή εξέτασε τα έγγραφα προγραμματισμού προτού τα εγκρίνει.

- 21** Η Επιτροπή διέθετε εσωτερικούς μηχανισμούς συντονισμού, στο πλαίσιο των οποίων η επικεφαλής γενική διεύθυνση ζητούσε τη γνώμη των άλλων εμπλεκόμενων γενικών διευθύνσεων. Η διαδικασία αυτή διευκόλυνε τον διάλογο με τα κράτη μέλη σχετικά με την προσαρμογή των εθνικών προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και των στρατηγικών σχεδίων της κοινής γεωργικής πολιτικής ώστε, αφενός, να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της πρόληψης των δασικών πυρκαγιών (λόγου χάριν, πυκνότητα δασικών δρόμων στην Ισπανία) και, αφετέρου, να εξασφαλίζεται καλύτερος συντονισμός μεταξύ των διάφορων ταμείων (λόγου χάριν, χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ και του ΜΑΑ στην Πορτογαλία).
- 22** Οι παρατηρήσεις της Επιτροπής στο πλαίσιο των διαφορετικών χρηματοδοτικών μέσων χαρακτηρίζονταν από συνέπεια. Παραδείγματος χάριν, η Επιτροπή ζήτησε από τις ισπανικές αρχές να διασφαλίσουν, στο πλαίσιο τόσο του ΜΑΑ όσο και του ΕΓΤΑΑ, ότι δεν θα χρηματοδοτούνταν φυτείες ευκαλύπτου, καθώς είναι επιρρεπείς σε πυρκαγιές.
- 23** Τα εθνικά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, τα στρατηγικά σχέδια και τα επιχειρησιακά προγράμματα περιλαμβάνουν ενότητα για την εκτίμηση των αναγκών. Μολονότι στα έγγραφα αυτά προσδιορίζονται σε γενικές γραμμές οι ανάγκες που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές, αυτές δεν αναλύονται λεπτομερέστερα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν μπορεί να γνωρίζει συνολικά σε τι ποσοστό οι χρηματοδοτικές ανάγκες που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές καλύπτονται από αιτήσεις χρηματοδότησης και, στη συνέχεια, χρηματοδοτούνται από κονδύλια της ΕΕ.

Τα κράτη μέλη επιλέγουν ολοένα συχνότερα να χρηματοδοτήσουν δράσεις πρόληψης με ενωσιακούς πόρους

- 24** Η «παγίδα της πυρόσβεσης» είναι μια μεταφορική έκφραση που χρησιμοποιείται για να περιγράψει έναν κοντόφθαλμο κύκλο επίλυσης προβλημάτων: αντιμετώπιση των «πυρκαγιών» —ή των προβλημάτων— καθώς ανακύπτουν, χωρίς να αντιμετωπίζεται η υποκείμενη αιτία, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι πιθανότητες επανεμφάνισης του ίδιου προβλήματος στο μέλλον. Για την αποφυγή της παγίδας αυτής, είναι σημαντικό να δίνεται προτεραιότητα σε δραστηριότητες πρόληψης, καθώς η εστίαση κυρίως στην κατάσβεση των πυρκαγιών παραβλέπει προβλήματα όπως η εγκατάλειψη της γεωργικής γης και η ολοένα μεγαλύτερη κακοδιαχείριση δασών, που αποτελούν παράγοντες που συμβάλλουν στην αύξηση της καύσιμης ύλης⁷.

⁷ Francisco Moreira *et al* (2020), [Wildfire management in Mediterranean-type regions: paradigm change needed](#), *Environmental Research Letters*, 15, σ. 3.

- 25** Σε τρία από τα κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε, διαπιστώσαμε ενδείξεις στροφής προς την πρόληψη. Μάλιστα, αυτό τεκμηριωνόταν σε μελέτη του ΟΟΣΑ για την περίπτωση της Ελλάδας, μετά τις ακραίες πυρκαγιές που σημειώθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 2020⁸. Επίσης, εντοπίσαμε ορισμένα στοιχεία που επιβεβαιώνουν την αυξημένη εστίαση στην πρόληψη στην Πορτογαλία και σε δύο περιφέρειες της Ισπανίας (βλέπε [πλαίσιο 1](#)). Η ΕΕ, με τη χρηματοδότησή της, έχει σταθεί αρωγός σε αυτή τη στροφή.

Πλαίσιο 1

Προσπάθειες αποφυγής της «παγίδας της πυρόσβεσης»

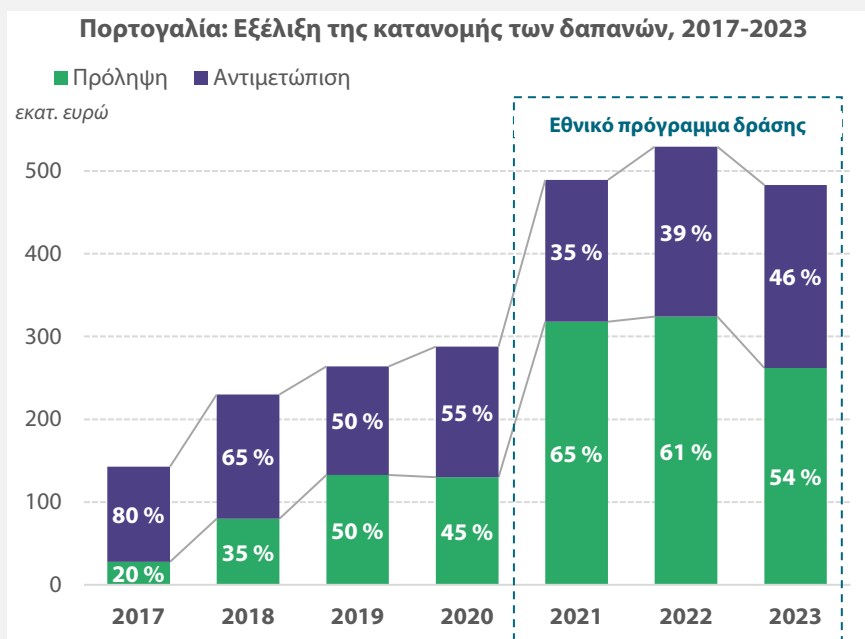
Μετά τις ακραίες πυρκαγιές του 2017, η Πορτογαλία αναβάθμισε τα μέτρα πρόληψης που εφαρμόζει⁹. Από την έκθεση δραστηριοτήτων του 2023 σχετικά με το εθνικό ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης αγροτικών πυρκαγιών¹⁰ προκύπτει ότι, από το 2020, οι επενδύσεις στην πρόληψη υπερβαίνουν εκείνες που αφορούν την πυρόσβεση. Το ποσοστό που δαπανήθηκε για τους σκοπούς της πρόληψης αυξήθηκε από 20 % το 2017 σε 61 % το 2022, με αποτέλεσμα την αποφυγή της παγίδας της πυρόσβεσης.

⁸ ΟΟΣΑ (2024), «[Taming wildfires in the context of climate change: The case of Greece](#)», OECD Environment Policy Papers, αριθ. 43, σ. 13.

⁹ ΟΟΣΑ (2023), «[Taming wildfires in the context of climate change: The case of Portugal](#)», OECD Environment Policy Papers, αριθ. 37, σ. 26.

¹⁰ AGIF (2024), [Relatório de Atividades 2023](#), σ. 91.

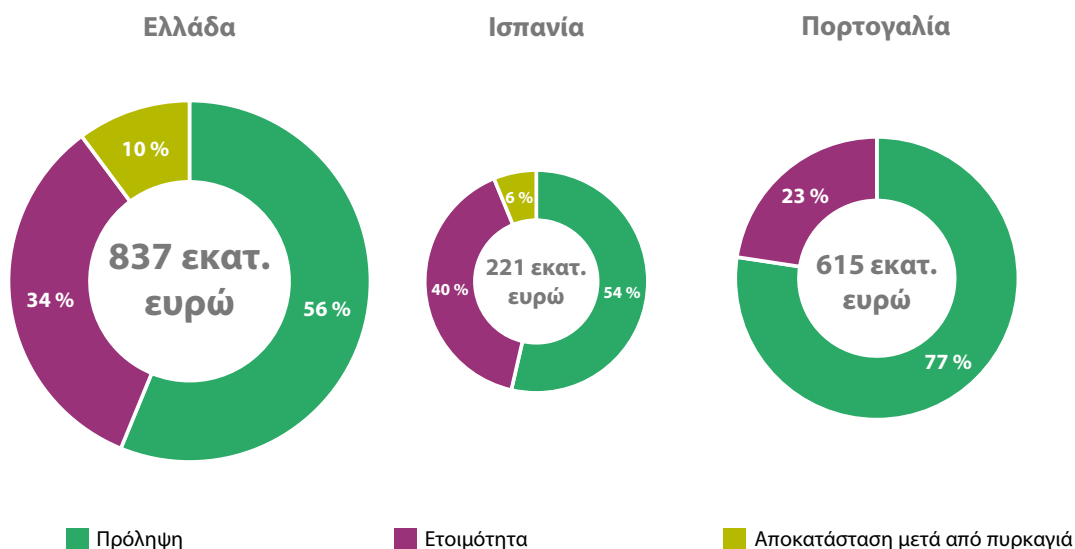
Η Γαλικία και η Ανδαλουσία στην Ισπανία επίσης αποφεύγουν να πέσουν στην παγίδα αυτή. Στη Γαλικία, από το 2018, ο προϋπολογισμός για την πρόληψη υπερβαίνει τον αντίστοιχο για την αντιμετώπιση και την αποκατάσταση. Στην Ανδαλουσία, το σχέδιο του 2025 κατανέμει το 56,8 % των κονδυλίων στην πρόληψη και το 43,2 % στην πυρόσβεση.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της έκθεσης [Relatório de Atividades 2023](#) της AGIF (2024), σ. 3 και σ. 92, και πληροφοριών που παρασχέθηκαν από τις αρχές της Γαλικίας και της Ανδαλουσίας.

- 26** Τα τρία κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε και τα οποία χρησιμοποιούν κονδύλια του ΜΑΑ για τη χρηματοδότηση μέτρων που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές έδιναν προτεραιότητα στην πρόληψη ([γράφημα 4](#)). Για την ανάλυση αυτή, χρησιμοποιήσαμε εκδόσεις των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) των κρατών μελών που ίσχυαν κατά τον χρόνο των επισκέψεών μας.

Γράφημα 4 | Κατανομή της χρηματοδότησης του ΜΑΑ μεταξύ πρόληψης και ετοιμότητας

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των αναθεωρημένων ΣΑΑ και των στοιχείων που μας διαβίβασαν τα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή δεν είχε πλήρη εικόνα του συνολικού ύψους των ενωσιακών κονδυλίων που έχουν δαπανηθεί για μέτρα σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές

- 27** Οι δασικές πυρκαγιές είναι ένα φυσικό καταστροφικό φαινόμενο μεταξύ πολλών και τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται πάντοτε να κάνουν διάκριση μεταξύ αυτών και άλλων ειδών φυσικών καταστροφών στα στοιχεία που υποβάλλουν στην Επιτροπή σχετικά με τα ποσά που δαπανήθηκαν. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν έχει ακριβή εικόνα του συνολικού ύψους των ενωσιακών κονδυλίων που έχουν δαπανηθεί για μέτρα σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές. Βάσει των πληροφοριών που μας παρείχαν τα κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε, καταρτίσαμε πίνακα στον οποίο παρουσιάζονται ενδεικτικά ποσά ενωσιακής στήριξης για δράσεις που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές (βλέπε [παράρτημα Ι - πίνακας 2](#)). Από τους υπολογισμούς μας προκύπτει ότι πάνω από τα δύο τρίτα της χρηματοδότησης που παρείχε το ΕΓΤΑΑ την περίοδο 2014-2022 για μέτρα που αποσκοπούσαν στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών σε σχέση με τα δάση στην Ελλάδα, την Πορτογαλία και σε τρεις περιφέρειες της Ισπανίας διατέθηκαν για δράσεις σχετικές με τις δασικές πυρκαγιές.

28 Σε συνεδρίαση ομάδας εμπειρογνομόνων της Επιτροπής αναγνωρίστηκε ότι αποτελεί πρόβλημα η απουσία συνολικής εικόνας για το ύψος των διαθέσιμων για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών κονδυλίων στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ. Τον Σεπτέμβριο του 2023, η Επιτροπή ξεκίνησε πιλοτική άσκηση απολογισμού, που εστίαζε στα σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές μέτρα που στήριζε η ΕΕ σε δύο κράτη μέλη, στην Ελλάδα και την Ιταλία. Επρόκειτο για εσωτερικό έργο, του οποίου τα αποτελέσματα δεν θα δημοσιευθούν.

Η χρηματοδότηση του ΜΑΑ για τις δασικές πυρκαγιές ενίοτε διατέθηκε εσπευσμένα, χωρίς να προηγηθεί κατάλληλη διαβούλευση ή να καθοριστούν σαφείς προτεραιότητες

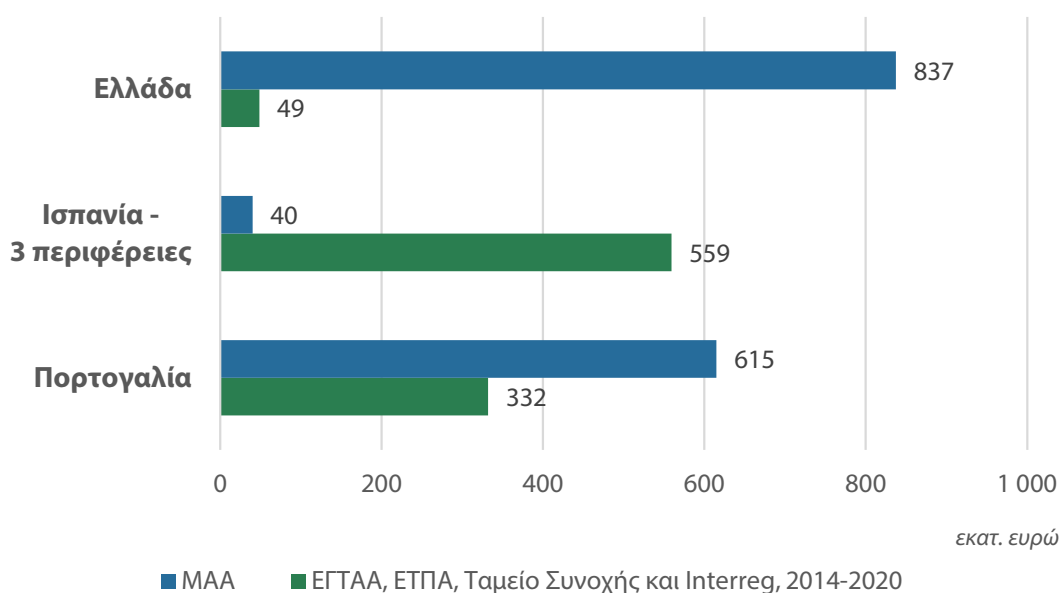
29 Ο ΜΑΑ είναι ένα προσωρινό μέσο που συνδέει τη χρηματοδότηση της ΕΕ με την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων από τα κράτη μέλη, αρχής γενομένης από 1ης Φεβρουαρίου 2020. Εκταμιεύσεις μπορούν να γίνονται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2026. Η στήριξη στο πλαίσιο του μηχανισμού παρέχεται επιπλέον αυτής που χορηγείται στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων και μέσων της Ένωσης¹¹.

30 Τρία από τα τέσσερα κράτη μέλη που επιλέξαμε (Πορτογαλία, Ισπανία και Ελλάδα) συμπεριέλαβαν στα ΣΑΑ τους μέτρα σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές. Ειδικότερα, η Πορτογαλία και η Ελλάδα έχουν δεσμεύσει σημαντικά ποσά για μέτρα σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές (615 εκατομμύρια ευρώ και 837 εκατομμύρια ευρώ, αντίστοιχα, σύμφωνα με τα ΣΑΑ ως είχαν στο τέλος του 2024 μετά τις τελευταίες αναθεωρήσεις τους). Όσον αφορά την Ισπανία, το συνολικό ποσό που δεσμεύθηκε από τον ΜΑΑ για μέτρα που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές ανέρχεται σε 221 εκατομμύρια ευρώ, ενώ για τις τρεις περιφέρειες της χώρας που περιλαμβάνονται στο δείγμα μας το αντίστοιχο ποσό ανέρχεται σε 40 εκατομμύρια ευρώ.

¹¹ Άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

31 Στην περίπτωση της Ελλάδας και της Πορτογαλίας, η πρόσθετη εφάπαξ χρηματοδότηση από τον ΜΑΑ είναι σημαντική σε σύγκριση με τη συνολική χρηματοδότηση από τα τακτικά χρηματοδοτικά μέσα [ΕΓΤΑΑ, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και Ταμείο Συνοχής] κατά την περίοδο 2014-2020 (βλέπε [γράφημα 5](#)). Όσον αφορά την Ελλάδα, το μερίδιο του ΕΓΤΑΑ στο [γράφημα 5](#) είναι χαμηλό, καθώς οι πρώτες πληρωμές πραγματοποιήθηκαν μόλις το 2020 και, τον Μάιο του 2024, είχε καταβληθεί κάτι λιγότερο από το 10 % των προγραμματισμένων κονδυλίων. Οι ελληνικές αρχές απέδωσαν τα χαμηλά ποσοστά απορρόφησης κονδυλίων του ΕΓΤΑΑ εν μέρει στη χρηματοδότηση από τον ΜΑΑ και εν μέρει στην ανεπαρκή στελέχωση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στις δυσκολίες στη χρήση των πλατφορμών για τα έργα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και στη μη εξοικείωση των Δασικών Υπηρεσιών με τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

Γράφημα 5 | Σύγκριση μεταξύ των (προγραμματισμένων) ποσών του ΜΑΑ και των (καταβληθέντων) ποσών των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων κατά την περίοδο 2014-2020 (σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρείχαν οι αρχές των κρατών μελών.

32 Τα κράτη μέλη όφειλαν να ολοκληρώσουν την επιλογή των μέτρων του ΜΑΑ εντός σύντομου χρονικού διαστήματος¹². Διαπιστώσαμε ότι στην Πορτογαλία οι αποφάσεις χρηματοδότησης σε ορισμένες περιπτώσεις ελήφθησαν χωρίς να ζητηθεί η γνώμη των αρμόδιων υπηρεσιών ή αρχών και ότι η προθεσμία για την λόγω διαβούλευση ενίοτε ήταν εξαιρετικά σύντομη (βλέπε [πλαίσιο 2](#)).

¹² Άρθρο 18, παράγραφος 3, του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2021/241](#).

Πλαίσιο 2

Παραδείγματα μέτρων του ΜΑΑ που επιλέχθηκαν εσπευσμένα, χωρίς τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων αρχών

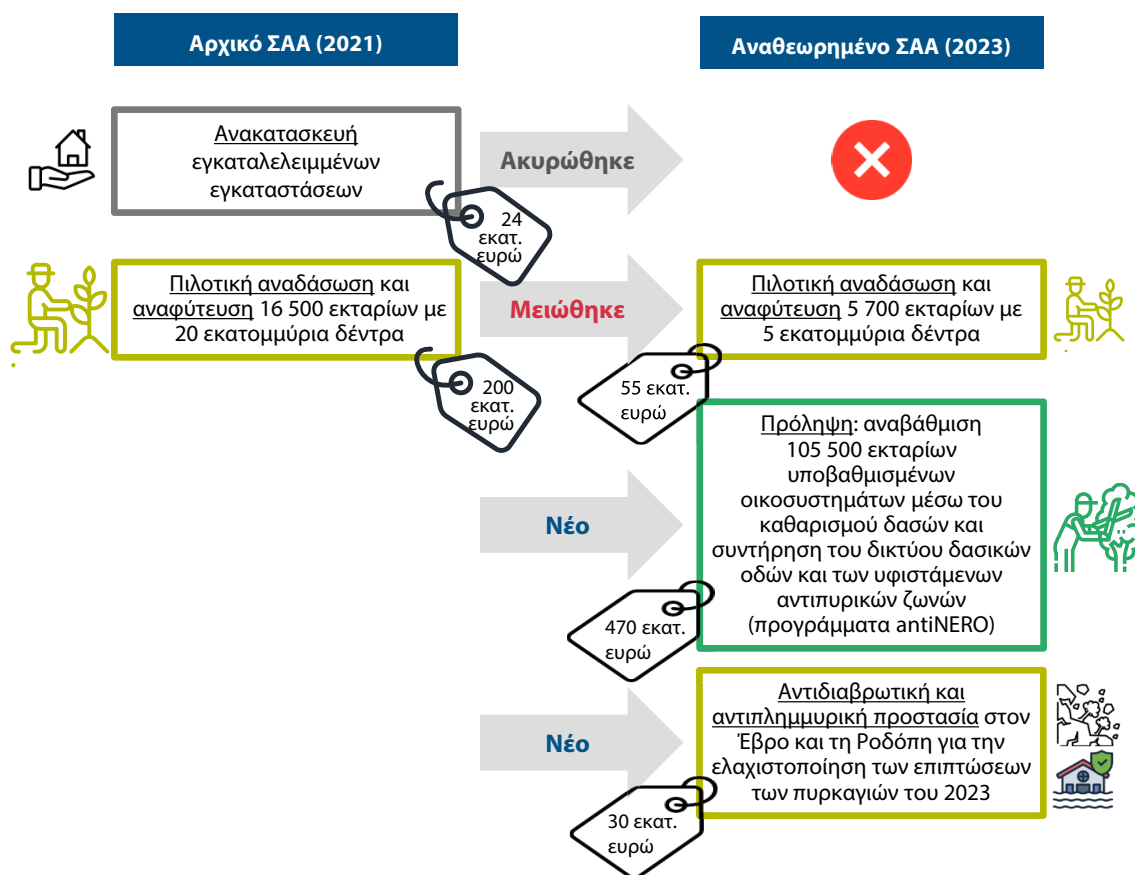
Παρά το γεγονός ότι στην Πορτογαλία υπάρχει υπηρεσία αρμόδια ειδικά για τη διαχείριση των αγροτικών πυρκαγιών, αυτή δεν συμμετείχε στη λήψη των σχετικών αποφάσεων για οποιαδήποτε δαπάνη του ΜΑΑ σχετική με τις δασικές πυρκαγιές. Παραδείγματος χάριν, δεν ζητήθηκε η γνώμη της για το ύψους 270 εκατομμυρίων ευρώ μέτρο «Μετασχηματισμός του τοπίου σε ευάλωτες δασικές περιοχές», που κάλυψε λιγότερο από το 5 % του συνόλου των ευάλωτων περιοχών. Σύμφωνα με την υπηρεσία, αν και το μέτρο αυτό ήταν σύμφωνο με το εθνικό σχέδιο, δεν αντιστοιχούσε στις προτεραιότητες που είχαν καθοριστεί στα στρατηγικά έγγραφα, καθώς απέκλειε από τη χρηματοδότηση ορισμένες ιδιαίτερα ευάλωτες περιοχές.

Ένα άλλο μέτρο αφορούσε την αγορά 55 πυροσβεστικών οχημάτων. Η αρχή που επρόκειτο να παραλάβει τα οχήματα είχε στη διάθεσή της περίπου 48 ώρες μόνο για να υποβάλει εκτίμηση των αναγκών (σε οχήματα, υποδομές κ.λπ.). Η προθεσμία που όρισαν οι εθνικές αρχές ήταν υπερβολικά σύντομη για να μπορέσει η αρχή να εκπονήσει ουσιαστική εκτίμηση των αναγκών, με αποτέλεσμα, τελικά, οι αποφάσεις για τον τύπο του οχήματος, τον προϋπολογισμό και τους αριθμούς να ληφθούν σε πολιτικό επίπεδο.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει πληροφοριών που παρασχέθηκαν από τις πορτογαλικές αρχές.

- 33** Διαπιστώσαμε ακόμη ότι το ελληνικό ΣΑΑ είχε αναθεωρηθεί σημαντικά, ώστε να αντικατοπτρίζει τις επανεξετασθείσες προτεραιότητες και τις πρακτικές δυσκολίες υλοποίησης. Κατά την αναθεώρηση του σχεδίου της το 2023, η Ελλάδα τροποποίησε και αύξησε τα κονδύλια για δράσεις πρόληψης των δασικών πυρκαγιών. Ως αποτέλεσμα της μεταβολής αυτής μεταξύ της αρχικής και των αναθεωρημένων εκδόσεων του ΣΑΑ, τα κονδύλια για δασοκομικές εργασίες υπό τη διαχείριση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας υπερδιπλασιάστηκαν. Ενώ τα κονδύλια για δράσεις αναδάσωσης μειώθηκαν στο ένα τέταρτο, προβλέφθηκε νέος προϋπολογισμός για μέτρα πρόληψης, ύψους 470 εκατομμυρίων ευρώ (βλέπε [γράφημα 6](#)).

Γράφημα 6 | Μεταβολές σε ένα μέτρο του ελληνικού ΣΑΑ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του αρχικού και των αναθεωρημένων ΣΑΑ και πληροφοριών που παρασχέθηκαν από τις ελληνικές αρχές.

Αδυναμίες στη διαδικασία επιλογής σε επίπεδο κρατών μελών

- 34** Η διαδικασία επιλογής των έργων σε επίπεδο κρατών μελών πρέπει να διασφαλίζει τη διοχέτευση της στήριξης σε όσα έργα ανταποκρίνονται καλύτερα στις προσδιορισθείσες ανάγκες και αποσκοπούν στην επίτευξη των βέλτιστων δυνατών αποτελεσμάτων όσον αφορά την προστασία από δασικές πυρκαγιές. Η επιλογή πρέπει να βασίζεται στον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών και στα πλεονεκτήματα των προτεινόμενων έργων. Είναι επίσης σημαντικό να δίδεται έμφαση σε δράσεις που αφορούν τομείς στους οποίους ο αντίκτυπος της χρηματοδότησης θα είναι μεγαλύτερος από άποψη αντιπυρικής προστασίας και προστασίας της βιοποικιλότητας.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η επιλογή των έργων βασίστηκε σε παρωχημένες εκτιμήσεις κινδύνου πυρκαγιάς

- 35** Η εκτίμηση κινδύνου δασικών πυρκαγιών είναι θεμελιώδους σημασίας για την εκπόνηση σχεδίων πρόληψης, μετριασμού και ετοιμότητας¹³, καθώς και για τη λήψη αποφάσεων που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση. Στο παρελθόν, οι ενωσιακοί κανόνες για τη στήριξη από το ΕΓΤΑΑ¹⁴ προέβλεπαν ότι επιλέξιμες για στήριξη που να αφορά την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών ήταν μόνον οι δασικές περιοχές που χαρακτηρίζονταν ως υψηλού ή μέσου κινδύνου πυρκαγιάς, σύμφωνα με τα σχέδια δασοπροστασίας των κρατών μελών. Η Επιτροπή κατάργησε την απαίτηση αυτή για την περίοδο 2023-2027. Εντούτοις, ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Ισπανία και η Ελλάδα, εξακολουθούν να εφαρμόζουν αυτό το κριτήριο επιλεξιμότητας για τη στόχευση της στήριξης. Επιπλέον, η απαίτηση αυτή χρησιμοποιείται συχνά ως κριτήριο επιλογής.
- 36** Η ενωσιακή νομοθεσία δεν προβλέπει δεσμευτικές απαιτήσεις ή προϋποθέσεις σχετικά με την ταξινόμηση των περιοχών με βάση τον κίνδυνο εκδήλωσης δασικών πυρκαγιών. Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν διαφορετικές μεταβλητές και μεθοδολογίες για τον προσδιορισμό των περιοχών μέσου και υψηλού κινδύνου, προκειμένου να αντικατοπτρίζουν με τον καταλληλότερο τρόπο τις διαφορετικές συνθήκες και τις ανάγκες τους.

¹³ Oom, D., et al., 2022, [Pan-European wildfire risk assessment](#), σ. 6.

¹⁴ Άρθρο 48 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 και άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013.

37 Από την ανάλυση της διαδικασίας επιλογής των 62 έργων του δείγματός μας, παρατηρήσαμε ότι ο κίνδυνος πυρκαγιάς χρησιμοποιείτο τακτικά ως κριτήριο επιλεξιμότητας ή επιλογής. Διαπιστώσαμε ότι σε δύο από τα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήσαμε επίσκεψη οι κύριοι χάρτες/κατάλογοι κινδύνου δεν έδιναν την πλέον επικαιροποιημένη εικόνα αναφορικά με τον κίνδυνο πυρκαγιάς. Στην Ελλάδα, οι ευαίσθητες σε δασικές πυρκαγιές περιοχές της χώρας καθορίζονται στο προεδρικό διάταγμα 575/1980. Οι ελληνικές αρχές δεν είχαν επικαιροποιήσει τον χάρτη από το 1980 και εξακολουθούσαν να τον χρησιμοποιούν για τον προσδιορισμό μέτρων διαχείρισης του κινδύνου δασικών πυρκαγιών. Τον Δεκέμβριο του 2024, βρίσκονταν σε εξέλιξη εργασίες των ελληνικών αρχών για την επικαιροποίηση του διατάγματος. Στην Πορτογαλία, ο χάρτης επικινδυνότητας βασίζεται σε ιστορικές πληροφορίες σχετικά με την πιθανότητα δασικών πυρκαγιών, τη χρήση της γης και τα χαρακτηριστικά του τοπίου. Για τον υπολογισμό της πιθανότητας δασικών πυρκαγιών, οι αρχές λαμβάνουν υπόψη τις εκτάσεις που κάηκαν μεταξύ 1975 και 2018. Συνολικά, βάσει των εκτάσεων που κάηκαν στη διάρκεια των 44 ετών αναφοράς, το 33,4 % των δασικών και γεωργικών εκτάσεων της Πορτογαλίας θεωρείται υψηλού ή πολύ υψηλού κινδύνου. Παρά τη μακρά περίοδο αναφοράς, οι πορτογαλικές αρχές θεωρούν τον χάρτη ακριβή σε μεγάλο βαθμό. Όπως προκύπτει από τα παραδείγματα που παρουσιάζονται στο [πλαίσιο 3](#), τα προβλήματα με τους χάρτες μπορούν να επηρεάσουν την επιλογή των έργων.

Πλαίσιο 3

Οι παρωχημένες εκτιμήσεις κινδύνου μπορεί να επηρεάσουν την επιλογή των έργων

Στην Ελλάδα, ένα από τα έργα του δείγματός μας υλοποιήθηκε σε περιοχή που το 1980 δεν είχε χαρακτηριστεί ως ευαίσθητη σε δασικές πυρκαγιές. Ως αποτέλεσμα, η τοπική δασική υπηρεσία χρειάστηκε να παράσχει πρόσθετη αιτιολόγηση για τα προτεινόμενα μέτρα, παρόλο που η επιτροπή διαχείρισης δασών στην έκθεσή της του 2019 την είχε χαρακτηρίσει εξαιρετικά επιρρεπή σε πυρκαγιά.

Στην Πορτογαλία, από την άλλη πλευρά, συμπεριλάβαμε στο δείγμα μας έργο που χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο του ΜΑΑ, το οποίο κατά τη διαδικασία επιλογής είχε λάβει πρόσθετους βαθμούς για τον λόγο ότι η περιοχή είχε πληγεί από πυρκαγιά. Και αυτό, γιατί επιδίωξη του μέτρου ήταν ο μετασχηματισμός ευάλωτων δασικών περιοχών. Ωστόσο, πληροφορηθήκαμε ότι η τελευταία μεγάλη πυρκαγιά είχε εκδηλωθεί το 2013 και ότι τμήμα της πληγείσας έκτασης είναι πλέον βυθισμένο κάτω από το νερό, λόγω φράγματος που κατασκευάστηκε πρόσφατα. Οι πληροφορίες αυτές δεν συνεκτιμήθηκαν κατά την επιλογή των έργων.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρείχαν οι εθνικές αρχές.

Δύο περιφέρειες που επισκεφθήκαμε έδιναν προτεραιότητα στη γεωγραφική κάλυψη έναντι της ποιότητας των έργων

- 38** Τα κύρια στοιχεία των κριτηρίων επιλεξιμότητας που ισχύουν για τα έργα του ΕΓΤΑΑ και των ταμείων της πολιτικής συνοχής αποτελούν μέρος των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, των στρατηγικών σχεδίων ή των επιχειρησιακών προγραμμάτων και, ως εκ τούτου, υπόκεινται στην έγκριση της Επιτροπής. Ωστόσο, ο καθορισμός των κριτηρίων επιλογής εμπίπτει στην αρμοδιότητα των διαχειριστικών αρχών των κρατών μελών (ή των περιφερειών).
- 39** Στο δείγμα μας εντοπίσαμε δύο περιφέρειες στις οποίες η επιλογή των έργων αποσκοπούσε στη διασφάλιση ισότιμης **γεωγραφικής κάλυψης** και όχι στην κατά προτεραιότητα αντιμετώπιση των σχετικών με τις δασικές πυρκαγιές κινδύνων ή αναγκών. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την επιλογή έργων που δεν είναι τα βέλτιστα δυνατά (βλέπε [πλαίσιο 4](#)).

Πλαίσιο 4

Προτεραιότητα στη γεωγραφική κάλυψη έναντι άλλων κριτηρίων

Στην Ισπανία, όσον αφορά τα έργα του ΕΓΤΑΑ στο πλαίσιο του προγράμματος της περιόδου 2014-2022, δύο από τις περιφέρειες που αναλύσαμε εφαρμόζαν διαδικασία επιλογής που αποσκοπούσε στην επίτευξη ισότιμης γεωγραφικής κάλυψης.

- Σε μία από αυτές, κάθε επαρχία πρότεινε έξι έργα. Κατ' εφαρμογή των κριτηρίων επιλογής, χρηματοδοτήθηκαν τρία έργα ανά επαρχία. Αυτό σημαίνει ότι μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν έργα με χαμηλότερη βαθμολογία από άλλα, ανάλογα με τη γεωγραφική θέση τους.
- Μια άλλη περιφέρεια χαρακτήρισε ολόκληρη την έκτασή της ως υψηλού κινδύνου για την εκδήλωση δασικών πυρκαγιών και κατένειμε τα κονδύλια του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης μεταξύ των επαρχιών της σε ετήσια βάση.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της ανάλυσης των έργων και των πληροφοριών που παρασχέθηκαν από τις επιλεγείσες περιφέρειες.

Μικρή η ανταπόκριση στις προσκλήσεις των κρατών μελών για την υποβολή προτάσεων για έργα αποκατάστασης μετά από πυρκαγιά

- 40** Εξετάσαμε 11 έργα αποκατάστασης και αναδάσωσης μετά από πυρκαγιά που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ και παρατηρήσαμε ότι για 10 από αυτά η **διαδικασία επιλογής ήταν ελάχιστη, αν όχι καθόλου, ανταγωνιστική**. Η απουσία ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής μειώνει την πιθανότητα χρηματοδότησης μόνο των έργων που θα είχαν το μεγαλύτερο αντίκτυπο.
- 41** Στην Πορτογαλία (πέντε έργα), η ανταπόκριση στις προσκλήσεις που αφορούσαν αναδάσωση ήταν μικρή και, ως εκ τούτου, χρηματοδοτήθηκαν όλες οι επιλέξιμες αιτήσεις που έλαβαν την ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία. Καθώς τα διαθέσιμα κονδύλια δεν απορροφήθηκαν στο σύνολό τους, προκειμένου να εξασφαλιστούν υψηλότερα ποσοστά ανταπόκρισης, δημοσιεύθηκε νέα πρόσκληση, η οποία κάλυπτε περιοχές που είχαν πληγεί από πυρκαγιές μεταξύ του 2003 και του 2019. Ομοίως, στην Ελλάδα (δύο έργα), η πρόσκληση χρειάστηκε να παραταθεί αρκετές φορές λόγω χαμηλού ενδιαφέροντος. Στην Ισπανία (τρία έργα), οι μόνοι δικαιούχοι του μέτρου που αφορούσε την αποκατάσταση ήταν οι περιφερειακές κυβερνήσεις.

Αυξημένη σημασία στα κριτήρια που σχετίζονταν με το δίκτυο Natura 2000

- 42** Οι προστατευόμενες περιοχές **Natura 2000** καλύπτουν τα πολυτιμότερα και πλέον απειλούμενα είδη και οικοτόπους της Ευρώπης. Στην προηγούμενη έκθεσή μας σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές, συστήσαμε στα κράτη μέλη να δώσουν προτεραιότητα σε δράσεις στα δάση με την υψηλότερη περιβαλλοντική αξία, όπως οι δασικές περιοχές Natura 2000.
- 43** Αναλύοντας την επιλογή των έργων, διαπιστώσαμε ότι το αν αφορούν περιοχές Natura 2000 χρησιμοποιήθηκε ως κριτήριο επιλογής. Στην περίπτωση των 11 έργων πρόληψης/ετοιμότητας που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ, η στάθμιση των βαθμών για την κάλυψη περιοχής Natura 2000 κυμάνθηκε μεταξύ 7,5 % και 15 %. Στην Ανδαλουσία, το κριτήριο της υπαγωγής στο δίκτυο Natura 2000 ήταν ο καθοριστικός παράγοντας σε περιπτώσεις ισοβαθμίας. Κατ' αυτό τον τρόπο διασφαλιζόταν η χρηματοδότηση δράσεων στις περιοχές όπου θα είχαν τον μεγαλύτερο αντίκτυπο από την άποψη της βιοποικιλότητας.

Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα δεν διασφαλίστηκε με συνέπεια και η παρακολούθηση δεν υπήρξε διαφωτιστική ως προς τα αποτελέσματα

Δεν υπήρχε συνεπής διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των χρηματοδοτούμενων δράσεων

- 44** Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να εξασφαλίσουν τη συνέχιση των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές για πέντε χρόνια μετά την τελική πληρωμή στον δικαιούχο ή, κατά περίπτωση, για την περίοδο που ορίζεται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις¹⁵. Για να έχουν μακροπρόθεσμο αντίκτυπο, ορισμένα έργα, όπως η δημιουργία αντιτυρικών ζωνών ή η απομάκρυνση καύσιμης ύλης, απαιτούν διαρκείς εργασίες και χρηματοδότηση ανά τριετία ή τετραετία, ανάλογα με τις κλιματικές συνθήκες (βλέπε [πλαίσιο 5](#)). Όσον αφορά τα έργα στους τομείς της πρόληψης και της ετοιμότητας (47 από τα 62 έργα του δείγματός μας), αναζητήσαμε στοιχεία που να αποδεικνύουν προγραμματισμό περαιτέρω εργασιών με σκοπό τη διατήρηση των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν με την ενωσιακή χρηματοδότηση και εξετάσαμε αν η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα ήταν κριτήριο επιλογής.

¹⁵ Άρθρο 71 του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 1303/2013](#).

Πλαίσιο 5

Η συντήρηση των αποψιλωμένων εκτάσεων είναι δύσκολη και δαπανηρή υπόθεση, καθώς η βλάστηση αναγεννάται γρήγορα

Στη φωτογραφία που ακολουθεί απεικονίζεται περίπτωση αντιτυρικής ζώνης στην Πορτογαλία, όπου η βλάστηση έχει αναγεννηθεί (περιοχή σε πιο ανοιχτό πράσινο, δίπλα στον δρόμο). Προκειμένου η έκταση αυτή να συνεχίσει να επιτελεί τον ρόλο αντιτυρικής ζώνης, απαιτούνται πρόσθετες εργασίες.

Πηγή: ΕΕΣ.

- 45** Όπως προκύπτει από το [γράφημα 5](#) ανωτέρω, τα κράτη μέλη έλαβαν σημαντική πρόσθετη εφάπαξ χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Στην Ελλάδα, οι εργασίες πρόληψης, όπως ο καθαρισμός δασών, η συντήρηση δασικών οδών και υφιστάμενων αντιτυρικών ζωνών και η δημιουργία μικτών αντιτυρικών ζωνών, αναμένεται να καλύψουν περισσότερα από 100 000 εκτάρια (470 εκατομμύρια ευρώ). Στην Πορτογαλία, προβλέπεται να δαπανηθούν 390 εκατομμύρια ευρώ για τη μεταμόρφωση του τοπίου και τη δημιουργία ενός βασικού δικτύου αντιτυρικών ζωνών. Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, τα δύο αυτά κράτη μέλη δεν είχαν ακόμη εξασφαλίσει από τον ενωσιακό ή τον εθνικό προϋπολογισμό τους πόρους που απαιτούνται για τη διατήρηση αυτών των δράσεων μακροπρόθεσμα.

- 46** Σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ, τόσο η δημιουργία όσο και η συντήρηση αντιτυρικών ζωνών είναι δραστηριότητες επιλέξιμες για στήριξη από το ΕΓΤΑΑ¹⁶. Στις περιφέρειες που επισκεφθήκαμε στην Ισπανία, η συντήρηση των αντιτυρικών ζωνών που έχουν δημιουργηθεί εξαρτάται από τη χρηματοδότηση της ΕΕ. Σε ορισμένες περιφέρειες, η χρηματοδότηση του ΕΓΤΑΑ δεν επαρκεί για την κάλυψη των εν λόγω δαπανών. Στη Γαλικία, οι αντιτυρικές ζώνες πρέπει να συντηρούνται ανά τριετία. Ωστόσο, το 2024, οι αρχές σχεδίαζαν να εκτελέσουν εργασίες σε λιγότερο από το ένα τρίτο των υφιστάμενων ζωνών.
- 47** Όσον αφορά τα 19 έργα πρόληψης που εξετάσαμε, διαπιστώσαμε ότι τα κριτήρια που αφορούσαν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα δεν είχαν ληφθεί υπόψη κατά τη διαδικασία επιλογής. Από την άλλη, στην περίπτωση των έργων ετοιμότητας, εντοπίσαμε παραδείγματα ορθών πρακτικών όσον αφορά το κόστος συντήρησης των πυροσβεστικών οχημάτων που είχαν αγοραστεί με ενωσιακούς πόρους. Αναφορικά με τα αεροσκάφη και τα οχήματα που χρηματοδοτήθηκαν με κονδύλια του ΕΤΠΑ, η Επιτροπή ζήτησε από τα κράτη μέλη τις ακόλουθες πληροφορίες κατά τη διαδικασία έγκρισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων:
- α) λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τη διοικητική και οικονομική ικανότητα του δικαιούχου να διασφαλίσει τη συνεχή λειτουργία του· και
 - β) στοιχεία σε ό,τι αφορά την αγορά εξοπλισμού που να αποδεικνύουν την απουσία αλληλεπικάλυψης με παρόμοιες επενδύσεις ή διπλής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του ΣΑΑ, του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της ΕΕ ή άλλων ενωσιακών μέσων.
- 48** Στην Πορτογαλία εντοπίσαμε επίσης ένα παράδειγμα ορθής πρακτικής στο πλαίσιο του ΜΑΑ: μια σύμβαση για την αγορά 55 οχημάτων υποχρέωνε τον πωλητή να προμηθεύει τα αναγκαία ανταλλακτικά για τα πρώτα 10 χρόνια. Ο όρος αυτός συμβάλλει στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επένδυσης.
- 49** Τα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν τον ΜΑΑ για την υλοποίηση ενεργειών πρόληψης σε μεγαλύτερη κλίμακα από ό,τι στο παρελθόν. Ωστόσο, δεν εντοπίσαμε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι είχαν κάποιο σχέδιο σχετικά με το πώς θα χρηματοδοτούσαν τις εργασίες συντήρησης μετά τη λήξη του ΜΑΑ. Αυτό σημαίνει ότι ο αντίκτυπος της χρηματοδότησης της ΕΕ θα μπορούσε να περιοριστεί σε 3-4 χρόνια. Ομοίως, υπάρχει κίνδυνος η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των μέτρων πρόληψης που χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία να εξαρτάται σε υπερβολικά μεγάλο βαθμό από την ενωσιακή χρηματοδότηση.

¹⁶ Άρθρο 24, παράγραφος 1, στοιχείο α), του [κανονισμού \(ΕΕ\) 1305/2013](#).

Τα έργα έρευνας ή επίδειξης του δείγματος ήταν ανεπιτυχή, καθυστέρησαν ή δεν επεκτάθηκαν

50 Εφόσον αποδειχθούν αποτελεσματικά και αποδοτικά, τα έργα μικρής κλίμακας και τα έργα επίδειξης μπορούν να επεκταθούν με χρηματοδότηση στους τομείς της συνοχής και της γεωργίας. Το δείγμα μας περιλάμβανε πέντε ερευνητικά έργα στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ, ένα καινοτόμο έργο του ΜΑΑ και ένα έργο LIFE. Εξετάσαμε κατά πόσο τα έργα αυτά είχαν τεθεί σε εφαρμογή ή είχαν επεκταθεί.

51 Τα αποτελέσματα τεσσάρων από τα επτά έργα που αναλύσαμε ήταν απογοητευτικά:

- Ένα από τα ερευνητικά έργα του ΕΤΠΑ στην Πορτογαλία αφορούσε την ανάπτυξη ενός ημιαυτόνομου ρομποτικού συστήματος για τον καθαρισμό δασών και την πρόληψη πυρκαγιών, και χρηματοδοτήθηκε με 0,66 εκατομμύρια ευρώ από την ΕΕ. Το έργο αντιμετώπισε διάφορες προκλήσεις, η υλοποίησή του δεν προχώρησε βάσει του προγραμματισμού και ο στόχος της διάθεσης του πρωτοτύπου στην αγορά έως το τέλος του 2025 δεν θα επιτευχθεί.
- Δύο ερευνητικά έργα του ΕΤΠΑ αφορούσαν την ανάπτυξη συστημάτων ανίχνευσης πυρκαγιάς ή καπνού στην Πολωνία. Δεν είναι σαφές κατά πόσον οι τεχνολογίες αυτές προσφέρουν πρόσθετα οφέλη σε σχέση με τα ήδη διαθέσιμα στην αγορά προϊόντα. Οι πολωνικές αρχές ισχυρίστηκαν ότι ένα από τα συστήματα που χρηματοδοτήθηκαν βρισκόταν υπό δοκιμή, αλλά δεν ήταν σε θέση να μας παράσχουν τον αριθμό των τοποθεσιών δοκιμής.
- Η Ελλάδα χρηματοδοτεί στο πλαίσιο του ΜΑΑ ένα έργο επιδεικτικής αναδάσωσης σε έκταση πέντε εκταρίων, το οποίο υποστηρίζεται από τεχνολογία που αναμένεται να συμβάλει στον προσδιορισμό του βέλτιστου χρονοδιαγράμματος για το πότισμα κατά τα πρώτα έτη μετά τη φύτευση. Στόχος είναι η αύξηση του ποσοστού επιτυχίας της αναδάσωσης. Κατά τον χρόνο της επίσκεψής μας, η φύτευση είχε ολοκληρωθεί, αλλά το σχετικό σύστημα δεν αναμενόταν να είναι έτοιμο πριν από το τέλος του 2025.

52 Από την άλλη πλευρά, στην Πορτογαλία εντοπίσαμε έργο τα αποτελέσματα του οποίου είχαν καταδειχθεί επιτυχώς (βλέπε [πλαίσιο 6](#)), αλλά το οποίο δεν είχε επεκταθεί πέραν του σταδίου της έρευνας και ανάπτυξης. Κρίνουμε ότι το έργο LIFE θα μπορούσε να κλιμακωθεί ώστε να επεκταθεί ο αντίκτυπός του.

Πλαίσιο 6

Έργο LIFE στην Πορτογαλία

Στο πλαίσιο του έργου Landscape Fire του προγράμματος LIFE αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε μια αποτελεσματική μεθοδολογία πρόληψης των πυρκαγιών στο Viseu Dão Lafões (Πορτογαλία) και στη Sierra de Gata/Las Hurdes (Εξτρεμαδούρα, Ισπανία).

Η μεθοδολογία αυτή χρησιμοποιούσε στρατηγικές πρόληψης που βασίζονται στη διατήρηση και την εφαρμογή τεχνικών διαχείρισης ζωικού κεφαλαίου, σε συνδυασμό με γεωργικές και δασικές δραστηριότητες. Οι τεχνικές αυτές περιλάμβαναν την προληπτική χρήση ελεγχόμενων καύσεων, καθώς και τη δημιουργία ποτιστρών σε περιοχές όπου θα ήταν δυνατή η βόσκηση, ώστε τα ζώα να συντελέσουν στη διαχείριση της καύσιμης ύλης.

Οι αγελάδες συμβάλλουν στην αποτελεσματική διαχείριση της καύσιμης ύλης, χάρη σε μια νέα ποτίστρα

Πηγή: ΕΕΣ.

- 53** Ρωτήσαμε τις αρχές των τεσσάρων κρατών μελών που επισκεφθήκαμε αν επιτυχημένα έργα LIFE με δυνατότητες κλιμάκωσης αξιοποιήθηκαν για τον σχεδιασμό των μέτρων προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων. Καμία από τις αρχές με τις οποίες συνομιλήσαμε στα τέσσερα κράτη μέλη δεν ήταν ενήμερη για τέτοιες περιπτώσεις. Αυτό σημαίνει ότι οι αρχές δεν άντλησαν διδάγματα από τα επιτυχημένα έργα LIFE, προκειμένου να αυξήσουν τον αντίκτυπο της χρηματοδότησης της ΕΕ.

Η παρακολούθηση με επίκεντρο τις εκροές αποκάλυψε ελάχιστα σχετικά με τα αποτελέσματα

- 54** Τα πλαίσια παρακολούθησης και αξιολόγησης πρέπει να καθιστούν δυνατή την παρακολούθηση των επιδόσεων των προγραμμάτων, την αξιολόγησή τους και την αναφορά σχετικών στοιχείων κατά τη διάρκεια της υλοποίησης, και να συμβάλλουν στη μέτρηση των συνολικών επιδόσεων της ενωσιακής χρηματοδότησης. Η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων πρέπει να αξιολογείται βάσει δεικτών επιδόσεων¹⁷.
- 55** Η ΕΕ έχει θεσπίσει ειδικά πλαίσια για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των επιδόσεων των δράσεων που χρηματοδοτούνται από καθένα από τα προγράμματα του ΕΤΠΑ, του Ταμείου Συνοχής, του ΕΓΤΑΑ, του Interreg και από τον ΜΑΑ, καθώς και για την αναφορά των σχετικών στοιχείων. Τα πλαίσια αυτά, τα οποία καθορίζονται σε κανονισμούς¹⁸, αναθέτουν σχετικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή και στα κράτη μέλη και τονίζουν την ανάγκη παρακολούθησης των δεικτών μέσω τακτικής αναφοράς στοιχείων από τις αρχές των κρατών μελών. Οι εν λόγω δείκτες πρέπει να καλύπτουν, επιπλέον των εισροών και των εκροών, τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο.
- 56** Για τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής, ο μόνος κοινός δείκτης που σχετίζεται με τις δασικές πυρκαγιές για την περίοδο 2014-2020 είναι εκείνος που αφορά τον «Πληθυσμό που ωφελείται από μέτρα δασικής πυροπροστασίας». Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, ο δείκτης αυτός διατηρήθηκε και προστέθηκε εκείνος που αφορά την «Περιοχή που καλύπτεται από μέτρα προστασίας από ανεξέλεγκτες πυρκαγιές». Ωστόσο, αυτοί είναι δείκτες εκροής και, ως εκ τούτου, δεν επαρκούν για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των χρηματοδοτούμενων μέτρων.

¹⁷ Εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας, κεφάλαιο 5.

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 για το ΕΓΤΑΑ, κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 για το Interreg, και κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 για τον ΜΑΑ.

- 57** Διαπιστώσαμε ότι τα κράτη μέλη ερμήνευαν και εφαρμόζαν χωρίς συνέπεια τον δείκτη «Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα δασικής πυροπροστασίας». Λόγου χάριν, ορισμένες εκθέσεις στην Πολωνία παρουσίαζαν ως δικαιούχους ολόκληρους τους πληθυσμούς των περιφερειών, ακόμη και όταν τα μέτρα προστασίας επικεντρώνονταν σε συγκεκριμένα τμήματα της περιφέρειας. Αυτή η αναφορά στοιχείων μεγαλύτερων των πραγματικών διογκώνει τους δείκτες μέτρησης της επιτυχίας και ενδεχομένως οδηγεί σε υπερεκτίμηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης στις αξιολογήσεις της ΕΕ.
- 58** Όσον αφορά το **ΕΓΤΑΑ**, το κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης δεν περιέχει δείκτες για την παρακολούθηση ειδικά των μέτρων που σχετίζονται με δασικές πυρκαγιές ή της αποτελεσματικότητάς τους. Παρακολουθεί μόνο τις εισροές, όπως οι συνολικές δημόσιες δαπάνες, και τις εκροές, όπως ο αριθμός των δικαιούχων και οι υποστηριζόμενες εκτάσεις, για μέτρα που σχετίζονται με φυσικές καταστροφές.
- 59** Το πλαίσιο του **ΜΑΑ** περιλαμβάνει έναν κοινό δείκτη που σχετίζεται με τις δασικές πυρκαγιές: «Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα προστασίας κατά των πλημμυρών, των δασικών πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή». Αυτός αποσκοπεί στην αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στα εθνικά σχέδια.
- 60** Μολονότι οι δείκτες της πολιτικής συνοχής είναι χρησιμότεροι από εκείνους του ΕΓΤΑΑ από την άποψη των πληροφοριών που μας παρέχουν σχετικά με την κάλυψη ή των ποσών που δαπανώνται (ιδίως κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού), αμφότεροι επικεντρώνονται στις εκροές και όχι στα αποτελέσματα.
- 61** Τα **κράτη μέλη** οφείλουν να διαβιβάζουν στην Επιτροπή όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των σχετικών μέτρων¹⁹. Αναλύοντας τις εκθέσεις που υπέβαλαν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή, διαπιστώσαμε ότι δεν υπήρχε απαίτηση παρουσίασης πληροφοριών σε επίπεδο έργου. Παραδείγματος χάριν, τα δεδομένα σχετικά με τους δείκτες που αφορούν τον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών και την ετοιμότητα συσσωματώνονταν σε επίπεδο μέτρου ή προγράμματος, κάτι το οποίο παρακωλύει την εξαγωγή συμπερασμάτων ανά έργο σχετικά με τα αποτελέσματα.

¹⁹ Άρθρο 110, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013, άρθρο 111 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

- 62** Επιπλέον των κοινών δεικτών της ΕΕ, τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν και δικούς τους δείκτες. Εξετάσαμε τους πρόσθετους δείκτες που χρησιμοποίησαν τα κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ και της πολιτικής συνοχής σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές. Διαπιστώσαμε ότι οι περισσότεροι ήταν και αυτοί δείκτες εκροής, αν και εντοπίσαμε ορισμένους που μετρούσαν αποτελέσματα (βλέπε [πλαίσιο 7](#)).

Πλαίσιο 7

Δείκτης αποτελέσματος σε πρόγραμμα Interreg

Το πρόγραμμα POCTEP 2014-2020 στην Ισπανία και την Πορτογαλία χρησιμοποίησε δείκτη αποτελέσματος που βασιζόταν στον αριθμό των ενεργών δασικών πυρκαγιών (έκτασης άνω του 1 ha).

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του ίδιου του [επιχειρησιακού προγράμματος POCTEP](#).

- 63** Η απουσία συγκρίσιμων κοινών δεικτών μεταξύ των πηγών χρηματοδότησης (ΕΤΠΑ, ΕΓΤΑΑ, Ταμείο Συνοχής, Interreg) αποτελεί πρόσκομμα για τη μέτρηση της συνολικής επιτυχίας των ενεργειών πρόληψης των δασικών πυρκαγιών σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Αν τα πλαίσια παρακολούθησης των διάφορων προγραμμάτων ήταν συνεκτικότερα, θα ήταν καλύτερη η αξιολόγηση των επενδύσεων στην ανθεκτικότητα στις δασικές πυρκαγιές.

Τα διαθέσιμα δεδομένα δεν αξιοποιήθηκαν πλήρως για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας

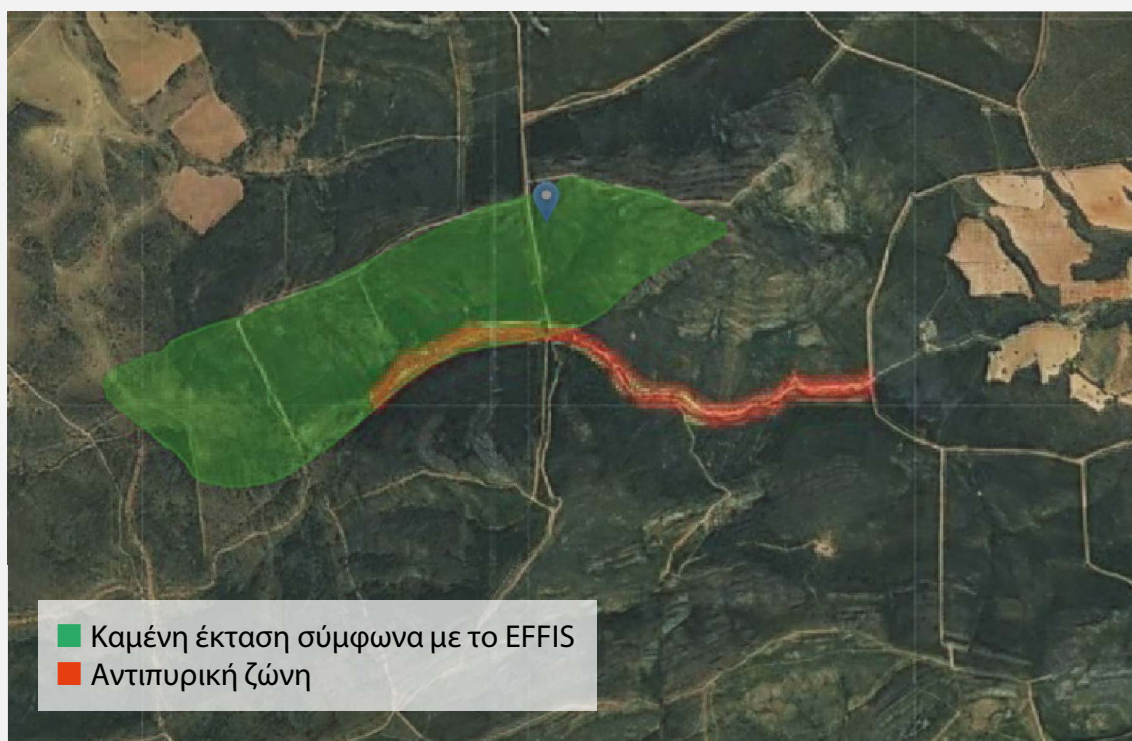
- 64** Το **Κοινό Κέντρο Ερευνών** (JRC) παρακολουθεί τις δασικές πυρκαγιές στην ΕΕ μέσω του ευρωπαϊκού συστήματος πληροφοριών για τις δασικές πυρκαγιές (EFFIS). Το σύστημα αυτό συλλέγει εκτενή δεδομένα σχετικά με τις πυρκαγιές, τις καμένες εκτάσεις και τα επίπεδα κινδύνου πυρκαγιάς στα κράτη μέλη.

65 Διαπιστώσαμε ότι, παρά τους σημαντικούς πόρους δεδομένων του EFFIS, οι πληροφορίες εξακολουθούσαν να μην αξιοποιούνται επαρκώς κατά την αξιολόγηση των χρηματοδοτούμενων με ενωσιακούς πόρους έργων για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, την ετοιμότητα για την αντιμετώπισή τους και την ανάκαμψη μετά από αυτές. Το JRC επιβεβαίωσε ότι τα μοντέλα του και τα εκτενή δεδομένα που συλλέγονται θα μπορούσαν να συνδυαστούν με δεδομένα των έργων προκειμένου να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με τον αντίκτυπο της χρηματοδότησης. Για να ελέγξουμε τη χρησιμότητα του EFFIS, προτείναμε στο JRC να ελέγξει ένα από τα έργα του δείγματός μας στην Ισπανία (βλέπε [πλαίσιο 8](#)). Ούτε η Επιτροπή ούτε τα κράτη μέλη του δείγματος χρησιμοποίησαν πόρους δεδομένων του EFFIS για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ έργων στον τομέα της πρόληψης των πυρκαγιών.

Πλαίσιο 8

Τα δεδομένα του EFFIS μπορούν να αξιοποιηθούν για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των έργων

Με τη βοήθεια του JRC, μπορέσαμε να αξιολογήσουμε την αποτελεσματικότητα των προληπτικών εργασιών που πραγματοποιήθηκαν στην Καστίλλη-Λα Μάντσα το 2019 με ενωσιακούς πόρους. Τα δεδομένα του EFFIS δείχνουν ότι μια αντιπυρική ζώνη (η κόκκινη γραμμή στον χάρτη) συνέβαλε στην επιτυχή ανάσχεση πυρκαγιάς που εκδηλώθηκε στην Consuegra της επαρχίας του Τολέδο το 2022. Σύμφωνα με το JRC, είναι πιθανό η διάθεση πόρων πυρόσβεσης στον τομέα των προληπτικών εργασιών να συνέβαλε στην αποτροπή της εξάπλωσης της πυρκαγιάς προς τα νότια.

Πηγή: ΕΕΣ, EFFIS/JRC.

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα Ι, του οποίου προεδρεύει η Joëlle Elvinger, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 29ης Απριλίου 2025.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Σχετικά με τον έλεγχο

Δασικές πυρκαγιές στην ΕΕ

- 01** Περί τα 160 εκατομμύρια εκτάρια γης στην ΕΕ, ή το 39 % περίπου της συνολικής χερσαίας έκτασής της, χαρακτηρίζονται ως δάση ή δασώδεις περιοχές¹. Τα ευρωπαϊκά δάση υφίστανται αυξανόμενη πίεση, εν μέρει λόγω φυσικών διεργασιών αλλά και λόγω της αυξημένης ανθρώπινης δραστηριότητας και των πιέσεων που αυτή συνεπάγεται².
- 02** Ο όρος «δασική πυρκαγιά» χρησιμοποιείται γενικά για μη ελεγχόμενες πυρκαγιές που πλήττουν τουλάχιστον 0,5 εκτάρια δασικής έκτασης και καταστρέφουν τμήματα δένδρων³. Το κριτήριο της έκτασης μπορεί να διαφέρει από χώρα σε χώρα. Σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύστημα πληροφοριών για τις δασικές πυρκαγιές (EFFIS), στην ΕΕ εκδηλώνονται κάθε χρόνο περισσότερες από χίλιες δασικές πυρκαγιές, με καθεμία να κατακαίει τουλάχιστον 30 εκτάρια. Οι πυρκαγιές αυτές κατακαίουν συνολικά κατά μέσο όρο 353 000 εκτάρια ετησίως. Επίσης, προκαλούν απώλειες ανθρώπινων ζωών και οικονομικές ζημιές που εκτιμώνται σε περίπου 2 δισεκατομμύρια ευρώ⁴. Αν και η πλειονότητα των καμένων εκτάσεων εντοπίζεται στα κράτη μέλη του Νότου της ΕΕ, με τις μεσογειακές χώρες να πλήττονται ιδιαίτερα, δασικές πυρκαγιές εκδηλώνονται σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των βορειότερων (βλέπε [γράφημα 1](#)).

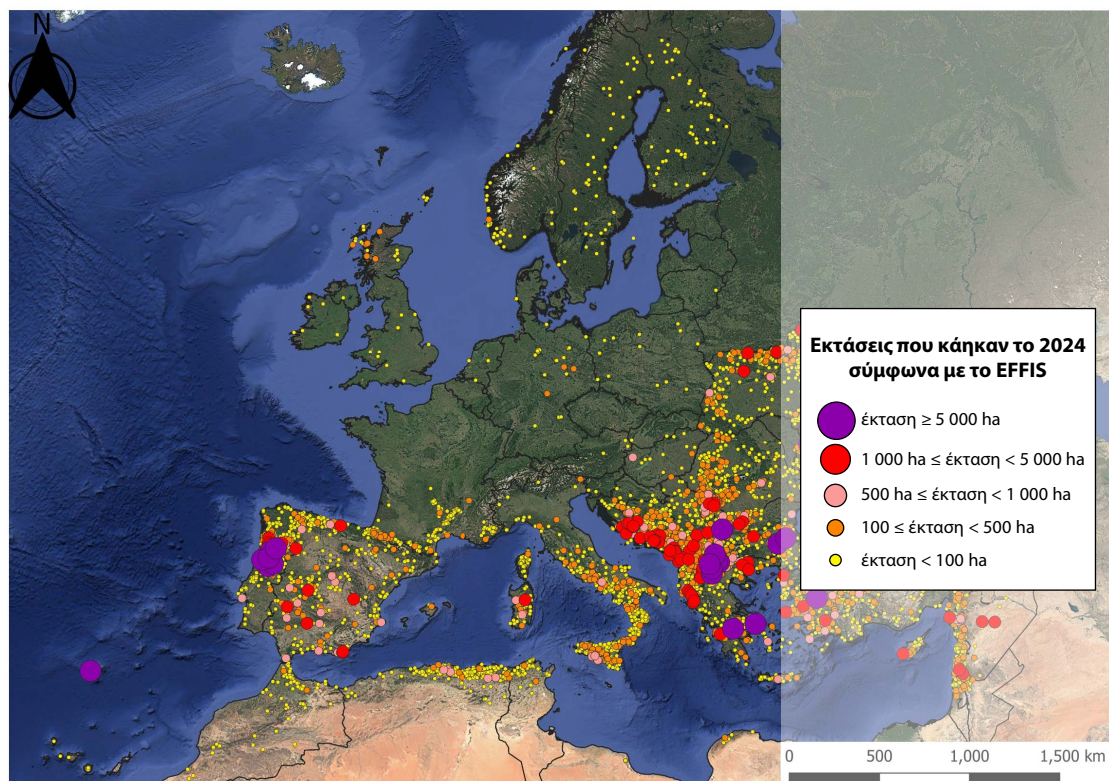
¹ Eurostat, 2024, [Key figures on Europe – 2024 edition](#), σ. 76.

² COM(2021) 572: [Νέα δασική στρατηγική της ΕΕ για το 2030](#)

³ ΓΔ ENV, 2021, [Πρόληψη των ανεξέλεγκτων πυρκαγιών βάσει χερσαίων λύσεων – Αρχές και διδάγματα από τη διαχείριση των τοπίων και των δασικών εκτάσεων με σκοπό την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα στην Ευρώπη](#), σ. 10.

⁴ JRC. [Fires](#) (25 Μαρτίου 2025).

Γράφημα 1 | Εκτάσεις που κάηκαν στην Ευρώπη το 2024

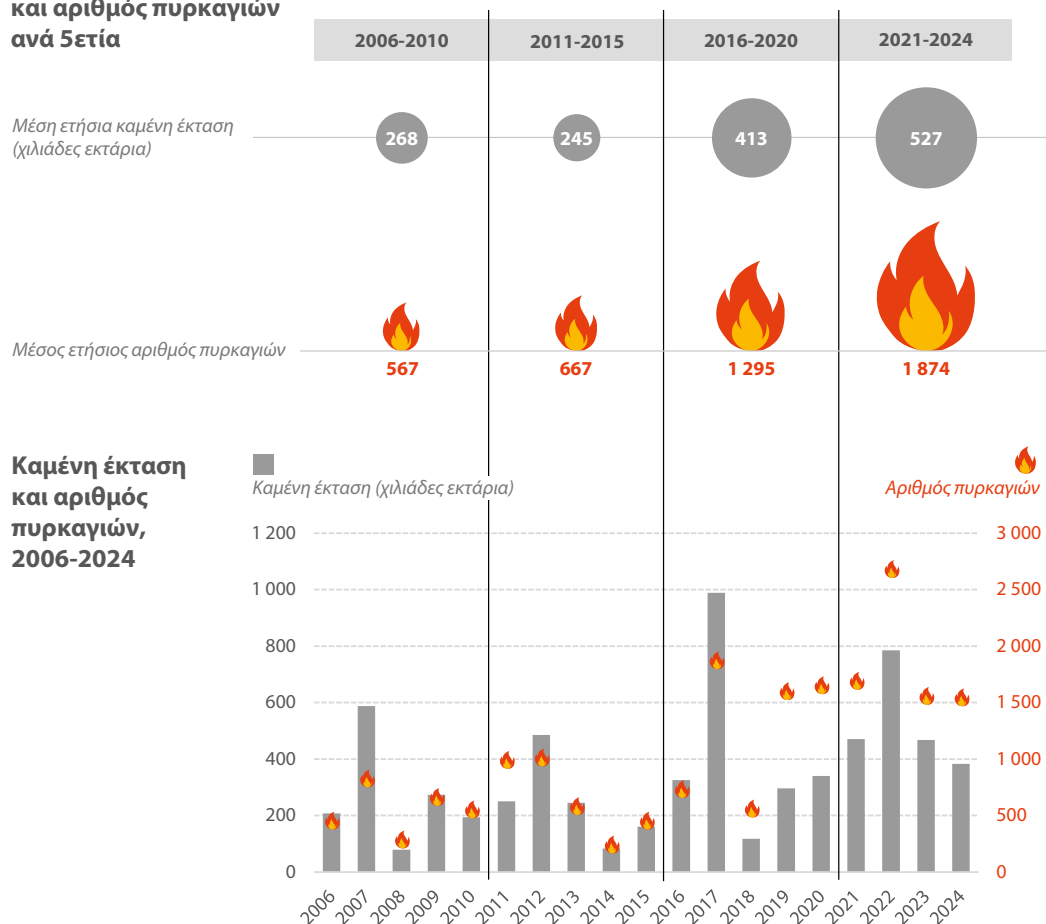

Πηγή: Χάρτης παρασχεθείς από το JRC, βασισμένος σε δεδομένα του EFFIS.

03 Στο [γράφημα 2](#) παρουσιάζεται η εξέλιξη του αριθμού των πυρκαγιών και των καμένων εκτάσεων. Τα αρχικά προσωρινά στοιχεία για το 2024 που είναι διαθέσιμα στο [EFFIS](#) δείχνουν 383 χιλιάδες εκτάρια καμένων εκτάσεων και 1 520 πυρκαγιές.

Γράφημα 2 | Καμένες εκτάσεις και αριθμός πυρκαγιών (που πλήττουν έκταση τουλάχιστον 30 ha): γενικές τάσεις την περίοδο 2006-2024

Μέση καμένη έκταση
και αριθμός πυρκαγιών
ανά 5ετία

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του EFFIS.

04 Ο κίνδυνος εκδήλωσης δασικών πυρκαγιών καθορίζεται από έναν συνδυασμό εξωτερικών παραγόντων (λόγου χάριν, διαχείριση γης, καιρικές συνθήκες, ανθρώπινος παράγοντας, κλιματική αλλαγή) και παραγόντων που σχετίζονται με τα δάση (λόγου χάριν, δασική δομή και κατάσταση του δάσους, ανάγλυφο του εδάφους, φορτίο καύσιμης ύλης)⁵. Η κλιματική αλλαγή έχει αυξήσει τον κίνδυνο δασικών πυρκαγιών σε ολόκληρη την Ευρώπη⁶. Με τη σειρά τους, οι δασικές πυρκαγιές προκαλούν την απελευθέρωση μεγάλων ποσοτήτων CO₂ στην ατμόσφαιρα, συντελώντας στην αλλαγή του κλίματος.

⁵ ΓΔ ENV, 2021, Πρόληψη των ανεξέλεγκτων πυρκαγιών βάσει χειρσαίων λύσεων – Αρχές και διδάγματα από τη διαχείριση των τοπίων και των δασικών εκτάσεων με σκοπό την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα στην Ευρώπη, σ. 16.

⁶ ΕΟΠ, 2021, Forest fires in Europe.

05 Στην Ευρώπη, από τη δεκαετία του 1960, η μετακίνηση προς τις αστικές περιοχές έχει οδηγήσει σε εγκατάλειψη της υπαίθρου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη συσσώρευση καύσιμης βιομάζας (καύσιμης ύλης) και τη δημιουργία ενός ομοιογενέστερου τοπίου, παράγοντες που αυξάνουν, αφενός, τον κίνδυνο πυρκαγιάς και, αφετέρου, τη συχνότητα, το μέγεθος και τη σοβαρότητα των πυρκαγιών⁷. Σύμφωνα με μελέτη του JRC, μεταξύ των δασικών πυρκαγιών γνωστής αιτίας (οι μισές περιπτώσεις), περίπου το 96 % προκαλείται από ανθρώπινη ενέργεια, είτε σκόπιμα είτε εξ αμελείας, και μόλις το 4 % οφείλεται σε φυσικά αίτια, όπως η κεραυνική δραστηριότητα⁸.

Πλαίσιο πολιτικής και αρμοδιότητες

06 Η δασική πολιτική εμπίπτει κατά κύριο λόγο στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Η ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «[Νέα δασική στρατηγική της ΕΕ για το 2030](#)» αποσκοπεί στον συντονισμό και τη διασφάλιση της συνοχής των πολιτικών που σχετίζονται με τα δάση. Αναφέρεται επίσης στην προστασία των δασών για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Όσον αφορά τις δασικές πυρκαγιές, ο ρόλος της Επιτροπής έγκειται στη στήριξη των δραστηριοτήτων των κρατών μελών με την παροχή χρηματοδότησης στο πλαίσιο των πολιτικών αγροτικής ανάπτυξης και συνοχής της ΕΕ.

⁷ Mantero, G. et al., 2017. *The influence of land abandonment on forest disturbance regimes: a global review*. Landscape Ecology, 35, σ. 2723-2744, IEEP, 2008, *Forest fires: causes and contributing factors in Europe*, σ. 6.

⁸ de Rigo, D., et al., 2017. *Forest fire danger extremes in Europe under climate change: variability and uncertainty*, σ. 34.

- 07** Οι αρμοδιότητες διαχείρισης και χρηματοδότησης της Επιτροπής όσον αφορά τις δασικές πυρκαγιές κατανέμονται μεταξύ διάφορων γενικών διευθύνσεων (ΓΔ):

ΓΔ/Υπηρεσία	Αρμοδιότητα
ΓΔ AGRI	Χρηματοδότηση για την πρόληψη δασικών πυρκαγιών και την αναδάσωση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης.
ΓΔ CLIMA	Πολιτική προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.
ΓΔ ECFIN	Χρηματοδότηση στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
ΓΔ ECHO	Ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Κέντρου Συντονισμού Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών.
ΓΔ ENV	Υποβολή νομοθετικών προτάσεων (π.χ. πλαίσιο παρακολούθησης για ανθεκτικά ευρωπαϊκά δάση, νομοθέτημα για την αποκατάσταση της φύσης και Natura 2000) και έκδοση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης των δασών. Πρόγραμμα LIFE.
ΓΔ REGIO	Χρηματοδότηση στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ταμείο Συνοχής και Interreg) και του Ταμείου Αλληλεγγύης της ΕΕ.
JRC	Συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και παρακολούθησης και έγκαιρη παροχή πληροφοριών σχετικά με τις εν εξελίξει δασικές πυρκαγιές. Παροχή δεδομένων και ανάλυσης σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές. Διαχείριση του EFFIS στο πλαίσιο του προγράμματος Copernicus. Συμβολή στον καθορισμό κοινών κριτηρίων για την αξιολόγηση του κινδύνου δασικών πυρκαγιών στην ΕΕ.

- 08** Από το 2003, τα μέτρα που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ταμείο Συνοχής, και από το 2020 παρέχεται πρόσθετη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) (βλέπε [γράφημα 3](#)). Το Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργήθηκε το 2002 για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη της αποκατάστασης υποδομών που επλήγησαν από πυρκαγιά, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή δεν προκλήθηκε από ανθρώπινες ενέργειες. Εκτός από τα μέσα που παρουσιάζονται στο [γράφημα 3](#), τα προγράμματα «Ορίζων Ευρώπη» και LIFE χρηματοδοτούν ερευνητικά έργα και καινοτόμα έργα στους τομείς του κλίματος και του περιβάλλοντος, αντίστοιχα.

Γράφημα 3 | Κύρια μέσα χρηματοδότησης μέτρων για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, την ετοιμότητα για την αντιμετώπισή τους και την αποκατάσταση μετά από αυτές

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της σχετικής νομοθεσίας.

09 Με βάση τα στοιχεία της Επιτροπής, οι διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τη συνολική χρηματοδότηση για μέτρα που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές έχουν ως εξής:

- Για την περίοδο 2014-2022, 19 κράτη μέλη συμπεριέλαβαν στα εθνικά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης σχετικά με τα δάση: 2,2 δισ. ευρώ για την πρόληψη φυσικών καταστροφών, συμπεριλαμβανομένων των δασικών πυρκαγιών, και 0,7 δισ. ευρώ για δράσεις αποκατάστασης. Για την περίοδο 2023-2027, τουλάχιστον 13 κράτη μέλη συμπεριέλαβαν στα εθνικά στρατηγικά σχέδια μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης που αφορούν τα δάση, αν και είναι αδύνατον να προσδιοριστούν όλα τα ποσά που διατέθηκαν σχετικά.
- Στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής, του ΕΤΠΑ και του Interreg, η προγραμματισμένη στήριξη της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την πρόληψη των κινδύνων που σχετίζονται με αυτή ανήλθε σε 6,6 δισ. ευρώ. Μέρος του ποσού αυτού διατέθηκε για την πρόληψη και τη διαχείριση των δασικών πυρκαγιών. Για την περίοδο 2021-2027, η προγραμματισμένη συνεισφορά της ΕΕ για την «πρόληψη ή διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πυρκαγιές» ανέρχεται σε περίπου 2,1 δισ. ευρώ.

- Κατά το διάστημα 2014-2023, πόροι συνολικού ύψους 99 εκατ. ευρώ του Ταμείου Αλληλεγγύης χρησιμοποιήθηκαν για δράσεις ανάκαμψης σε συνέχεια πέντε πυρκαγιών σε τέσσερα κράτη μέλη (στην Κύπρο, την Ισπανία, τη Ρουμανία και, σε δύο περιπτώσεις, στην Πορτογαλία).
- Στο πλαίσιο της παρέμβασης του ΜΑΑ με τίτλο «Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πυρκαγιές (συμπεριλαμβανομένων της ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα)», εντοπίσαμε συνολικά 1,47 δισ. ευρώ στα 27 κράτη μέλη, στα αρχικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Κύπρου (23 εκατ. ευρώ), της Ελλάδας (640 εκατ. ευρώ), της Ισπανίας (170 εκατ. ευρώ), της Πορτογαλίας (634 εκατ. ευρώ) και της Σλοβενίας (0,3 εκατ. ευρώ).

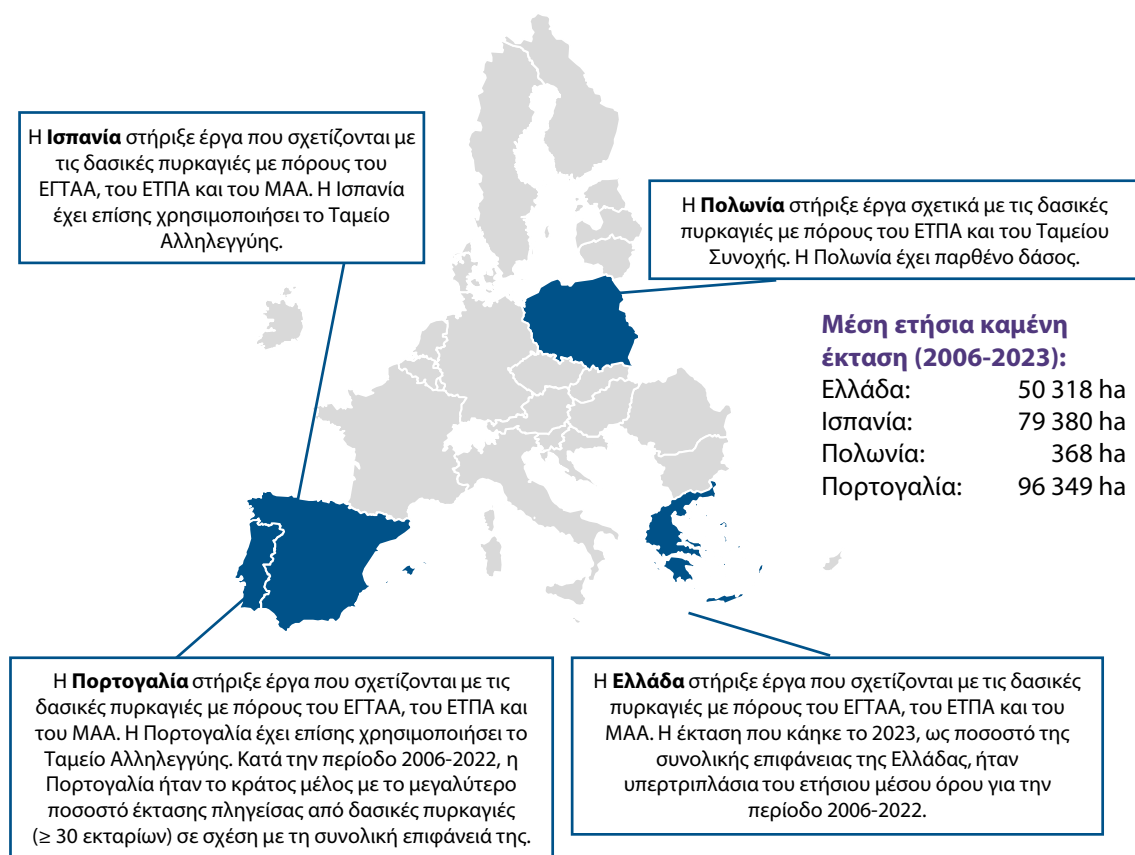
Ως εκ τούτου, μολονότι για την τρέχουσα περίοδο το ποσό της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης δεν είναι διαθέσιμο, είμαστε σε θέση να πούμε ότι, για την περίοδο 2021-2027, για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών η ΕΕ έχει διαθέσει τουλάχιστον 3,5 δισ. ευρώ (2,1 δισ. ευρώ στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής και 1,47 δισ. ευρώ από τον ΜΑΑ).

10 Η ευθύνη για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των δαπανών από τον ενωσιακό προϋπολογισμό στους τομείς της αγροτικής ανάπτυξης και της πολιτικής συνοχής επιμερίζεται μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την κατάρτιση εγγράφων προγραμματισμού (προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης και στρατηγικά σχέδια για τη χρηματοδότηση στο πλαίσιο αγροτικής ανάπτυξης, και επιχειρησιακά προγράμματα για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής), την υποβολή τους στην Επιτροπή προς έγκριση και την εφαρμογή τους. Τα κράτη μέλη επιλέγουν τα προς χρηματοδότηση έργα και υποβάλλουν στην Επιτροπή οικονομικά στοιχεία και στοιχεία σχετικά με τις επιδόσεις των έργων και των μέτρων. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συνεργάζονται για την παρακολούθηση και την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνομόνων για τις δασικές πυρκαγιές.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

- 11** Στόχος του ελέγχου μας ήταν να αξιολογηθεί ο τρόπος με τον οποίο η Επιτροπή και τα κράτη μέλη αξιοποιούν την ενωσιακή χρηματοδότηση για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών στην ΕΕ. Εξετάσαμε αν:
- τα μέτρα που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ είχαν σχεδιαστεί ορθά και συντονίζονταν αποτελεσματικά·
 - η διαδικασία επιλογής είχε ως αποτέλεσμα έργα που συνέβαλαν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος των δασικών πυρκαγιών·
 - τα εργαλεία παρακολούθησης των κρατών μελών και της Επιτροπής ήταν κατάλληλα για την αξιολόγηση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και αποτελεσματικότητας των μέτρων.
- 12** Επιλέξαμε να διενεργήσουμε τον συγκεκριμένο έλεγχο λόγω της οικονομικής και οικολογικής σημασίας των δασών για την ΕΕ, της ενωσιακής χρηματοδότησης που διατέθηκε για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών και της [προβλεπόμενης επέκτασης των επιρρεπών σε πυρκαγιές περιοχών](#) και των αντιπυρικών περιόδων στις περισσότερες περιφέρειες της ΕΕ. Έχουν περάσει περισσότερα από 10 χρόνια από τη δημοσίευση της [προηγούμενης έκθεσής μας σχετικά με τις δασικές πυρκαγιές](#).
- 13** Ο έλεγχος κάλυψε τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία και τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Διενεργήθηκαν επίσης περιορισμένης εμβέλειας εργασίες σχετικά με το Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το πρόγραμμα LIFE, με σκοπό τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης εικόνας της ενωσιακής χρηματοδότησης για μέτρα που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές. Εξετάσαμε έργα των περιόδων προγραμματισμού 2014-2020 και 2021-2027, εστιάζοντας στην Ελλάδα, την Ισπανία (και ειδικότερα στις περιφέρειες της Ανδαλουσίας, της Καστίλλης-Λα Μάντσα και της Γαλικίας), την Πολωνία και την Πορτογαλία. Επιλέξαμε τα συγκεκριμένα κράτη μέλη λόγω του υψηλού κινδύνου δασικών πυρκαγιών που εμφανίζουν και των σημαντικών επενδύσεων της ΕΕ σε αυτά. Λάβαμε επίσης υπόψη την παράμετρο της γεωγραφικής κάλυψης (βλέπε [γράφημα 4](#)) και επιλέξαμε τρία κράτη μέλη με μεγάλο αριθμό μεγάλων δασικών πυρκαγιών και ένα με μικρότερο (Πολωνία). Αποκλείσαμε το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», το οποίο χρηματοδοτεί ερευνητικά έργα.

Γράφημα 4 | Λόγοι επιλογής των τεσσάρων κρατών μελών

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει δικής του ανάλυσης και του EFFIS.

- 14** Επιλέξαμε 15-16 ολοκληρωθέντα έργα ανά κράτος μέλος και πραγματοποιήσαμε 5-7 επισκέψεις σε έργα στο καθένα. Τα κύρια κριτήρια για την επιλογή των έργων ήταν η ευρεία κάλυψη του συνόλου των κύριων πηγών χρηματοδότησης και των διάφορων ειδών έργων (στους τομείς της πρόληψης, της ετοιμότητας και της αποκατάστασης). Στον [πίνακα 1](#) παρατίθεται επισκόπηση των επιλεγέντων έργων.

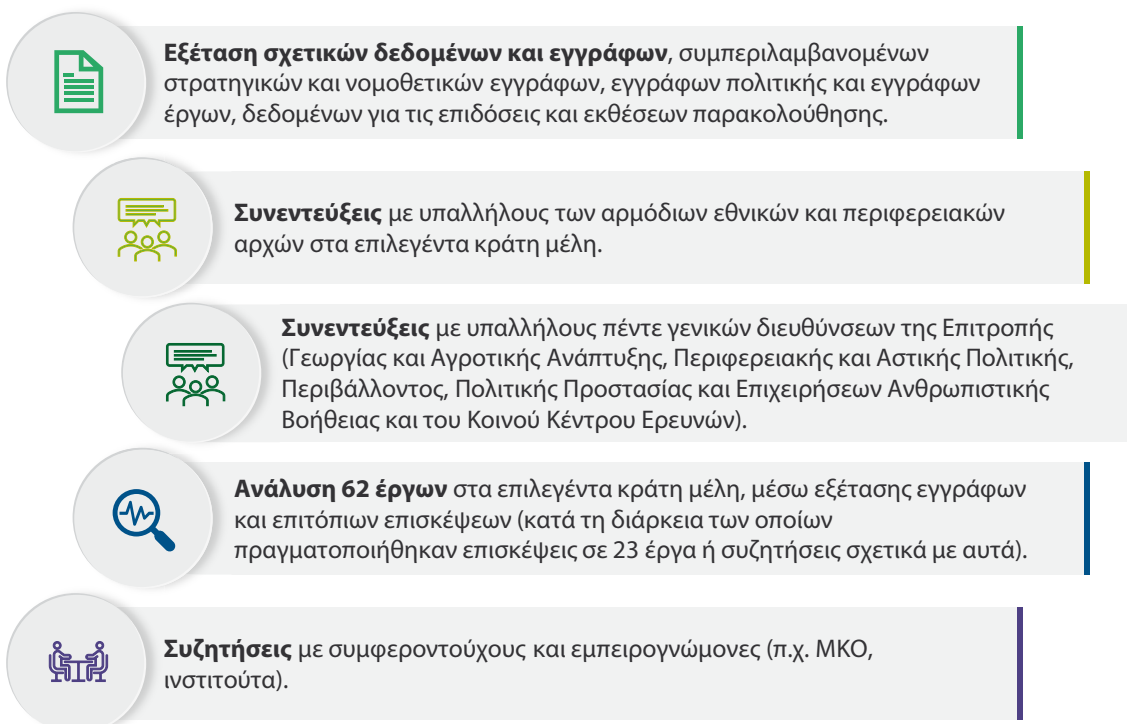
Πίνακας 1 | Αναλυθέντα έργα ανά ταμείο και τομέα

	Πρόληψη	Πρόληψη/ Ετοιμότητα	Ετοιμότητα	Αποκατάσταση
ΕΓΤΑΑ	9		3	11
ΕΤΠΑ	5	1	14	
Interreg			7	
Ταμείο Συνοχής	1	1		
ΜΑΑ	3	1	1	2
Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ				2
LIFE	1			
Συνολικός αριθμός έργων	19	3	25	15

Πηγή: ΕΕΣ.

- 15** Δεν καλύψαμε τη λειτουργία αντιμετώπισης κρίσεων και τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της ΕΕ, ζητήματα που θα αποτελέσουν αντικείμενο μελλοντικού ελέγχου. Από την εμβέλεια του ελέγχου εξαιρέθηκαν επίσης τα δεδομένα παρακολούθησης της κατάστασης των δασών, λόγω της εν εξελίξει νομοθετικής διαδικασίας για τη θέσπιση νέου κανονισμού.
- 16** Η προσέγγιση ελέγχου που εφαρμόσαμε συνδύαζε επισκόπηση εγγράφων, ανάλυση δεδομένων και επιτόπιες εργασίες. Στο [γράφημα 5](#) παρουσιάζεται η προσέγγιση που ακολουθήσαμε προκειμένου να συγκεντρώσουμε στοιχεία για τις παρατηρήσεις μας.

Γράφημα 5 | Η προσέγγιση ελέγχου που ακολουθήσαμε: πραγματοποιηθείσες εργασίες

Πηγή: ΕΕΣ.

- 17** Στον [πίνακα 2](#) παρουσιάζεται η ενδεικτική κατανομή των συνεισφορών της ΕΕ για τα μέτρα που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές στα τέσσερα κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε.

Πίνακας 2 | Ενδεικτική κατανομή των συνεισφορών της ΕΕ για τα μέτρα που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές στα τέσσερα κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε (σε ευρώ)

	Ελλάδα	Ισπανία (3 περιφέρειες)	Πολωνία	Πορτογαλία (ηπειρωτική χώρα)	Σύνολο 4 κρατών μελών
2014-2020					
ΕΓΤΑΑ (πρόληψη)	65 161 127	453 192 282	-	124 038 423	682 840 910
ΕΓΤΑΑ (αποκατάσταση)	7 638 835 ^a	32 810 243	-		
ΕΤΠΑ	35 021 419	45 928 653	878 370	65 108 131	146 936 573
Ταμείο Συνοχής	-	-	11 690 796	92 514 996	104 205 792
Interreg	1 452 985	10 262 804	6 051 275	50 380 994	68 148 058

	Ελλάδα	Ισπανία (3 περιφέρειες)	Πολωνία	Πορτογαλία (ηπειρωτική χώρα)	Σύνολο 4 κρατών μελών
2021-2027					
ΕΓΤΑΑ (πρόληψη)	50 000 000 ^b	239 652 757 ^b	-	32 592 497 ^b	381 009 619
ΕΓΤΑΑ (αποκατάσταση)		14 697 862 ^b	-	44 066 503 ^b	
ΕΤΠΑ	27 046 632 ^c 261 809 112 ^d	33 247 244	60 000 000	110 284 220	492 387 208
Ταμείο Συνοχής	12 373 762	-	-	20 000 000	32 373 762
Interreg	Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία			28 623 086	28 623 086
Εφάπαξ χρηματοδότηση					
ΜΑΑ (2020-2026)	837 306 318	39 561 221	-	614 999 950	1 491 867 489
Ταμείο Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης	-	3 228 675	-	54 598 132	57 826 807

Σημείωση: α = συνολική επιλέξιμη δαπάνη, β = συνολικό ποσό για διάφορες φυσικές καταστροφές που σχετίζονται με τα δάση, γ = περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα, δ = εθνικό επιχειρησιακό πρόγραμμα πολιτικής προστασίας. Για το ΕΓΤΑΑ, οι περίοδοι είναι 2014-2022 και 2023-2027· για τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, 2014-2020 και 2021-2027.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των καταλόγων έργων που παρείχαν οι εθνικές αρχές (2014-2020) και των εθνικών/περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων στο [Σύστημα διαχείρισης ταμείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση \(SFC\)](#) (2021-2027) τον Δεκέμβριο του 2024.

Παράρτημα II – Κύρια εθνικά/περιφερειακά σχέδια στα κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε

Κράτος μέλος	Ονομασία της στρατηγικής	Σχόλια
Ελλάδα	Σχέδιο αντιτυρικής προστασίας δασών (2015)	Εστιάζει στην πρόληψη. Απαριθμεί συγκεκριμένες δράσεις που έπρεπε να υλοποιηθούν κατά την περίοδο 2014-2020, χωρίς να αναφέρει την κλίμακα των σχετικών εργασιών (π.χ. ha) ή το κόστος τους. Μετά το 2020, το σχέδιο δράσης δεν έχει επικαιροποιηθεί. Ως συνέχεια, τα περιφερειακά σχέδια προστασίας των δασών προβλέπεται να ολοκληρωθούν στο πλαίσιο του ΣΑΑ έως το 2025.
	Εθνική Στρατηγική για τα Δάση 2018-2038	Περιλαμβάνει ειδικούς στόχους για την αντιτυρική προστασία των δασών και κατευθύνσεις δράσεων για την προστασία από τις δασικές πυρκαγιές. Συμπληρώνεται από το σχέδιο δράσης 2019-2021 , το οποίο καλύπτει τις δράσεις, την παρακολούθηση και τον προϋπολογισμό. Έκτοτε δεν έχουν εγκριθεί περαιτέρω σχέδια.
Ισπανία*	Εθνικό σχέδιο για τα δάση 2022-2032	Περιλαμβάνει άξονες δράσης και μέτρα που συνδέονται με την πρόληψη των πυρκαγιών.
	Ανδαλουσία: 1) Σχέδιο έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών (2010, επικαιροποιηθέν το 2023) και 2) Σχέδιο πρόληψης, παρακολούθησης και κατάσβεσης δασικών πυρκαγιών για το 2024 .	Σχέδιο έκτακτης ανάγκης: εστιάζει στον εντοπισμό και στην κατάσβεση δασικών πυρκαγιών. Παρέχει ένα πλαίσιο για την οργάνωση της αντιμετώπισης. Δεν περιγράφει τις ανάγκες χρηματοδότησης. Ετήσιο σχέδιο (2024): απαριθμεί τις εργασίες που πρέπει να πραγματοποιηθούν το 2024, χωρίς αναφορά στο κόστος τους ή στις ανάγκες χρηματοδότησης.
	Καστίλη-Λα Μάντσα: 1) Γενικό σχέδιο για την προστασία από τις δασικές πυρκαγιές (2015) και 2) Σχέδιο πρόληψης, παρακολούθησης και κατάσβεσης δασικών πυρκαγιών για το 2023 .	Γενικό σχέδιο: θέτει τα θεμέλια για τις ζώνες κινδύνου. Παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για την κατάρτιση σχεδίων άμυνας χαμηλότερου επιπέδου και για τη λήψη διάφορων προληπτικών μέτρων.

Κράτος μέλος	Ονομασία της στρατηγικής	Σχόλια
		Ετήσιο σχέδιο (2023): απαριθμεί δράσεις, καθώς και τον προϋπολογισμό τους για το 2023. Αναφέρει πηγές χρηματοδότησης των προληπτικών δράσεων (75 % από το ΕΓΤΑΑ, 7,5 % από τον εθνικό προϋπολογισμό και 17,5 % από την περιφέρεια).
	Γαλικία: Σχέδιο πρόληψης και άμυνας κατά των δασικών πυρκαγιών (ετήσιο)	Περιλαμβάνει σχέδια για την πρόληψη, την προστασία, την ευαισθητοποίηση, την παρακολούθηση, την ανίχνευση, την κατάσβεση, την έρευνα και ανάπτυξη, τη χαρτογραφική υποστήριξη, τον συντονισμό και την κατάρτιση. Ακόμη περιέχει τον ετήσιο προϋπολογισμό και ποσοτικοποιημένους στόχους.
Πολωνία		Δεν υπάρχει εθνικό ή περιφερειακό σχέδιο. Η διαχείριση των δασών γίνεται απευθείας μέσω σχεδίων δασικής διαχείρισης.
Πορτογαλία	Εθνικό σχέδιο ολοκληρωμένης διαχείρισης αγροτικών πυρκαγιών 2020-2030 και εθνικό σχέδιο δράσης	Εθνικό σχέδιο: εστιάζει στην πρόληψη. Καθορίζει στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές και σκοπούς, θέτει τιμές-στόχο, εισάγει έναν νέο τρόπο διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων, αλλά δεν αναφέρει το σχετικό κόστος. Πρόγραμμα δράσης: περιλαμβάνει προϋπολογισμό για την περίοδο 2020-2030 με μέσο ετήσιο προϋπολογισμό υπερδιπλάσιο εκείνου για το 2019. Οι πορτογαλικές αρχές προσβλέπουν στη χρησιμοποίηση ενωσιακών κονδυλίων και άλλων πηγών χρηματοδότησης εκτός του εθνικού προϋπολογισμού για την κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους αυτής της αύξησης.

Σημ.: * Κατά τον χρόνο της επίσκεψης, οι αρχές επεξεργάζονταν εθνικό σχέδιο πρόληψης δασικών πυρκαγιών για την επόμενη 15ετία.

Πηγή: ΕΕΣ.

Παράρτημα III – Διαδικασία προγραμματισμού των δαπανών

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ	ΕΓΤΑΑ	ΜΑΑ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ Τα κράτη μέλη συντάσσουν τα έγγραφα προγραμματισμού τους	Διάφορα εθνικά και περιφερειακά σημεία επαφής στα κράτη μέλη	Ένα εθνικό σημείο επαφής στα κράτη μέλη· το στρατηγικό σχέδιο περιλαμβάνει γενικές δράσεις που ονομάζονται μέτρα.	Μια ενιαία οντότητα στα κράτη μέλη που ενεργεί ως εθνικός συντονιστής και σημείο επαφής για την Επιτροπή.
ΥΠΟΒΟΛΗ Τα κράτη μέλη υποβάλλουν τα έγγραφα προγραμματισμού τους στην Επιτροπή	Μία συμφωνία εταιρικής σχέσης σε εθνικό επίπεδο και ένα ή περισσότερα προγράμματα (εθνικά ή περιφερειακά)	Ένα στρατηγικό σχέδιο ανά κράτος μέλος	Ένα κύριο έγγραφο προγραμματισμού, το ΣΑΑ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Η Επιτροπή αξιολογεί τα έγγραφα προγραμματισμού και τα συζητά με κάθε κράτος μέλος	Η Επιτροπή υποβάλλει τις παρατηρήσεις της για τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και τα προγράμματα	Η Επιτροπή υποβάλλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με το προσχέδιο του στρατηγικού σχεδίου	Δύο μήνες για να ολοκληρωθεί η διαδικασία αξιολόγησης από την Επιτροπή· το διάστημα αυτό μπορεί ωστόσο να παραταθεί. Ένας μήνας για την έγκριση από το Συμβούλιο.
ΕΓΚΡΙΣΗ Τα έγγραφα προγραμματισμού εγκρίνονται	Η Επιτροπή εγκρίνει τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και το πρόγραμμα μέσω εκτελεστικών πράξεων	Η Επιτροπή εγκρίνει το στρατηγικό σχέδιο	Έγκριση, αφενός, από την Επιτροπή και, αφετέρου, από το Συμβούλιο μέσω εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Οι εθνικές ή περιφερειακές αρχές διοργανώνουν προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για την επιλογή των προς χρηματοδότηση έργων	Οι εθνικές ή περιφερειακές αρχές διοργανώνουν προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για την επιλογή των προς χρηματοδότηση έργων	Ορισμένες δραστηριότητες του ΣΑΑ είναι ήδη έργα, ενώ για άλλες οι εθνικές αρχές μπορούν να διοργανώνουν προσκλήσεις για την επιλογή έργων

Συντομογραφίες:

ΜΑΑ: Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

ΕΓΤΑΑ: Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΣΑΑ: Σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

EFFIS: Ευρωπαϊκό σύστημα πληροφοριών για τις δασικές πυρκαγιές

JRC (Joint Research Centre): Κοινό Κέντρο Ερευνών

Γλωσσάριο

LIFE: Χρηματοδοτικό μέσο που στηρίζει την εφαρμογή της περιβαλλοντικής και κλιματικής πολιτικής της ΕΕ μέσω της συγχρηματοδότησης έργων σε κράτη μέλη.

Αντιτυρική ζώνη: Λωρίδα γης από όπου απομακρύνεται η καύσιμη ύλη, μειώνοντας έτσι την πιθανότητα εκδήλωσης πυρκαγιάς ή την ταχύτητα εξάπλωσής της.

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης: Ταμείο της ΕΕ για τη χρηματοδότηση της συνεισφοράς της ΕΕ στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης / στρατηγικά σχέδια.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης: Ταμείο της ΕΕ για την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην ΕΕ, με τη χρηματοδότηση επενδύσεων που μειώνουν τις ανισορροπίες μεταξύ περιφερειών.

Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας: Ο μηχανισμός χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ, που σκοπό έχει τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, την τόνωση της ανάκαμψης και την αντιμετώπιση των προκλήσεων ενός περισσότερο πράσινου και ψηφιακού μέλλοντος.

Σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας: Έγγραφο στο οποίο καθορίζονται οι σκοπούμενες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις ενός κράτους μέλους, στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Απαντήσεις της Επιτροπής

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2025-16>

Χρονογραμμή

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2025-16>

Κλιμάκιο ελέγχου

Στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενεργεί το κλιμάκιο επί πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπο ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου Ι (Βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων), του οποίου προεδρεύει η Joëlle Elvinger, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν ο Νικόλαος Μηλιώνης, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενος από τον Kristian Sniter, προϊστάμενο του ιδιαίτερου γραφείου του, την Katarzyna Radecka-Moroz, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο του, τον José Parente, διοικητικό στέλεχος, τη Liia Laanes, υπεύθυνη έργου, τις Zuzana Gullova, Kinga Kanadys, Ασημίνα Πετρή και Antonella Stasia, ελέγκτριες, και τους Jonas Kathage και Jarosław Śmigiel, ελεγκτές. Υποστήριξη για τη δημιουργία των γραφικών παρείχε ο Zvonimir Novoselić, ενώ γραμματειακή υποστήριξη παρείχε η Eleonora Dimitrova.

Από αριστερά: Katarzyna Radecka-Moroz, Eleonora Dimitrova, Kristian Sniter, Antonella Stasia, Zuzana Gullova, Νικόλαος Μηλιώνης, Zvonimir Novoselić, Liia Laanes, Jarosław Śmigiel, Ασημίνα Πετρή, José Parente.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2025

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Γράφημα 1 – © stock.adobe.com/Oceloti.

Γραφήματα 2, 3, 6 και παράρτημα Ι - γραφήματα 2 και 5 – εικονίδια και εικόνες: σχεδιάστηκαν με τη χρήση πόρων της [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

HTML	ISBN 978-92-849-5258-8	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/1821529	QJ-01-25-032-EL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-5259-5	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/0746259	QJ-01-25-032-EL-N

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, [ειδική έκθεση 16/2025](#), με τίτλο «Χρηματοδότηση της ΕΕ για την καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών – Στροφή στην πρόληψη, αλλά ανεπαρκή στοιχεία για τα αποτελέσματα των μέτρων και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους», Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2025.

Κάθε χρόνο στην ΕΕ εκδηλώνονται πάνω από χίλιες μεγάλες δασικές πυρκαγιές, που κατακαίουν κατά μέσο όρο περισσότερα από 350 000 εκτάρια ετησίως.

Αξιολογήσαμε τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή και τα κράτη μέλη αξιοποίησαν την ενωσιακή χρηματοδότηση για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών στην ΕΕ, την ετοιμότητα για την αντιμετώπισή τους και την αποκατάσταση μετά από αυτές. Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή δεν διέθετε ολοκληρωμένη εικόνα του ύψους των ενωσιακών πόρων που δαπανώντο για μέτρα που αφορούσαν τις δασικές πυρκαγιές, ούτε των επιτυγχανόμενων αποτελεσμάτων. Τα κράτη μέλη αύξησαν την ενωσιακή χρηματοδότηση που χρησιμοποιούσαν για την πρόληψη των δασικών πυρκαγιών, μολονότι η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων δεν ήταν πάντοτε δεδομένη.

Συνιστούμε στην Επιτροπή i) να προωθεί ορθές πρακτικές για την επιλογή των έργων και ii) να αξιολογεί τα αποτελέσματα και να διαδίδει πληροφορίες αναφορικά με αποτελεσματικές δράσεις.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/contact
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Μέσα κοινωνικής δικτύωσης: @EUauditors